

Veszprém Megyei Jogú Város Jutasi út és a Haszkovó utca által határolt lakóterületi klíma stratégiája

Készült:

a KEHOP-1.2.1-18-2019-00247 azonosító számú

„Veszprém MJV klímastratégia kidolgozása és a klímatudatosságot erősítő, szemléletformáló programok megvalósítása” tárgyú projekt keretében

Készítette

a Pannon Egyetem, Fenntarthatósági Megoldások Kutató Laboratórium

A tanulmány készítésében közreműködtek:

- Dr. Domokos Endre Gábor
- Dr. Tóth-Nagy Georgina
- Pölös Tibor

2021

Tartalomjegyzék

I. Vezetői összefoglaló.....	3
II. Általános helyzetkép.....	4
III. Klímavédelmi szempontú helyzetelemzés (mitigáció)	5
1. Megvalósult fejlesztések.....	10
IV. Alkalmazkodási helyzetértékelés.....	12
1. Az éghajlatváltozás által veszélyeztetett helyi értékek	12
V. Klíma- és energiatudatossági, szemléletformálási helyzetértékelés	13
VI. Városrész éghajlati szempontú SWOT analízise és problématérkép.....	14
1. Klímaközpontú tematikus SWOT elemzés	14
2. Klímaközpontú problématérkép	15
VII. Hazai stratégiai kapcsolódási pontok.....	16
1. Kapcsolódás a releváns nemzeti stratégiai dokumentumokhoz	16
2. Kapcsolódás a megyei és térségi tervdokumentumokhoz	18
3. Kapcsolódás a helyi tervdokumentumokhoz.....	20
VIII.A városrész klímavédelmi jövőképe 2030-ig.....	23
IX. Klímastratégiai célrendszere.....	24
1. Dekarbonizációs és mitigációs célkitűzések	24
2. Adaptációs és felkészülési célkitűzések	25
3. Szemléletformálási, klímatudatossági célkitűzések	26
X. Klímastratégiai intézkedések.....	27
1. Dekarbonizációs és mitigációs intézkedések.....	27
2. Adaptációs és felkészülési intézkedések.....	31
3. Szemléletformálási, klímatudatossági intézkedések	34
XI. Végrehajtási keretrendszer.....	39
1. Intézményi együttműködési keretek	39
2. Érintettek, partnerségi terv	42
3. Finanszírozás.....	43
3.1. Nemzeti források, operatív programok.....	44
3.2. Európai és nemzetközi források.....	44
3.3. Alternatív finanszírozási lehetőségek.....	48
XII. Stratégiai monitoring és értékelés	53
Elsődleges hivatkozások.....	57

I. Vezetői összefoglaló

Veszprém Megyei Jogú Város Jutasi út - Aradi vértanúk útja – Aulich Lajos utca – Haszkovó utca és Munkácsy Mihály utca által határolt lakótelepi terület helyi lakóterületi klímastratégiájának elkészítésére a „*Veszprém MJV klímastratégia kidolgozása és a klímatudatosságot erősítő, szemléletformáló programok megvalósítása*”, KEHOP-1.2.1-18-2019-00247 azonosító számú projekt keretében került sor, melynek célja a klímaváltozáshoz történő hatékony alkalmazkodás, illetve a klímatudatos magatartásformák elterjesztésére irányuló szemléletformáló tevékenységek megvalósítása.

A regionális éghajlati modellek eredményei alapján Magyarország globális és európai léptékben is különösen sérülékeny területnek számít az éghajlatváltozás várható hatásait tekintve. A klíma modellek alapján magasabb átlaghőmérséklettel, kismértékben csökkenő és a téli félévre koncentrálódó csapadékkal, illetve nagyobb potenciális párolgással számolhatunk. Ezen kívül várhatóan fokozódnak az extrém/szélsőséges időjárási események (zivatarok, viharok, hóhullámok), az áradások és az erdőtüzek gyakorisága és intenzitása, valamint az új kártevők és betegségek megjelenése, a természetes ökoszisztémák és a szorosan kapcsolódó mezőgazdasági gazdálkodási lehetőségek változása.

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata éppen emiatt úgy döntött, hogy a fent említett kihívásoknak való megfelelés 2030-ig szóló céljait és a megvalósítás eszközeit stratégiai dokumentumba foglalja. A lakóterületi klímastratégia kidolgozása a Klímabarát Települések Szövetségének „*Módszertani útmutató klímastratégiák készítéséhez*” kiadványában meghatározott szempontrendszer szerint történt. A dokumentum megállapításai, következtetései alapvetően Veszprém MJV Önkormányzatának stratégiai koncepcióira, adatszolgáltatásaira, valamint az országos nyilvántartásokra támaszkodva elvégzett kutatásokra és elemzésekre épülnek. Az anyag törekszik a legfrissebb adatok alkalmazására, ugyanakkor - egyes esetekben - az összehasonlíthatóság érdekében korábbi adatok is felhasználásra kerültek. Mivel az elérhető legfrissebb, releváns szakmai adatok alapvetően 2019. éviiek (vagy annál korábbiak), így az általános adatok is 2019-ig mutatják be a trendeket.

A munka első szakasza a klímavédelmi célokat és intézkedéseket érintő globális, európai és nemzeti politikai keretek vizsgálata, a lakóövezet klímavédelmi céljainak és intézkedéseinek felmérése, a lakótelep kezdeti állapotának felmérése, a főbb kérdések/problémakörök azonosítása, az eddigi helyi, kapcsolódó stratégiai intézkedések összehasonlítása, továbbá a helyi klímastratégia fejlesztési prioritásainak és irányainak megalapozása alkotta.

A munka második szakaszának célja a fejlesztés fókuszának és irányának meghatározása, a megvalósítás feltételeinek meghatározása, valamint a felelős személy/személyek és a kapcsolódó szervezetek és intézmények közötti együttműködés kereteinek meghatározása Veszprém MJV illetékes képviselőinek részvételével. A helyi lakóterületi klímastratégia elfogadására - a klímatudatosságot erősítő, helyi szemléletformáló programok áttekintésével - Veszprém MJV Önkormányzatának Képviselő-testülete állásfoglalása alapján kerül sor.

II. Általános helyzetkép

A települési klímastratégiák tervezése és megvalósítása szempontjából fontos igazodási pontokat jelentenek a globális, az európai, a nemzeti szakpolitikai célok, folyamatok. Ebből kiindulva Veszprém MJV Jutasi út - Aradi vértanúk útja – Aulich Lajos utca – Haszkovó utca és Munkácsy Mihály utca által határolt lakótelepi terület helyi lakóterületi klímastratégiájának számára is útmutatással szolgálnak a globális és európai klíma-védelmi keretek, közép- és hosszú távú trendek, irányvonalak, illetve hazai stratégiai kapcsolódási pontok.

2015-ben jött létre az ENSZ Részes Felelősek 21. Konferenciáján (COP21), az Éghajlatváltozási Keretegyezmény (UNFCCC) keretében a Párizsi Megállapodás, mely az első olyan egyetemes, kötelező érvényű globális dokumentum, amely az éghajlatváltozás megelőzése érdekében született. A Megállapodás része egy hosszú távú, a globális felmelegedés mértékének „jóval 2°C alatt” tartását célzó cselekvési terv is. Az IPCC Ötödik Értékelő Jelentése szerint annak érdekében, hogy ezt a 2°C-os határt ne lépjük át, arra van szükség, hogy az üvegházgázok kibocsátása (ÜHG) az évszázad közepére 50-60%-kal csökkenjen a 2010-es szinthez képest, és 2100 környékére szinte teljes mértékben eltűnjön (IPCC 2014).

Az Európai Unió energia- és klímastratégiai célkitűzéseinek elérése érdekében több szinten is cselekszik. A 2020-ig tartó időszakra három rövidtávú uniós (un. 20/20/20) célkitűzést rögzítettek: az üvegházhatású gázok kibocsátásának 20%-os csökkentése az 1990-es szinthez képest, a megújuló energiaforrások részarányának 20%-ra történő emelése az EU teljes energiafogyasztásában, illetve az energiahatékonyság 20%-os növelése. Míg a 2021-2030 közötti időszakra éghajlati és energiaügyi keretet határoztak meg, amely még markánsabb célokat és politikai célkitűzéseket tartalmaz: az üvegházhatású gázok kibocsátásának legalább 40%-os csökkentése, az 1990-es szinthez képest, legalább 32%-os részesedés a megújuló energiában és legalább 32,5%-os javulás az energiahatékonyságban.

A 2050-ig szóló Energia Útitervben az alacsony szén-dioxid kibocsátású és versenyképes gazdaság megvalósítását tűzték ki célul, melyet a technológiai megoldásokba való befektetéssel, a polgárok szerepvállalásának elősegítésével, a kulcsfontosságú területeket (ipar, gazdaság, kutatás) érintő intézkedések összehangolásával, valamint a társadalmi méltányosság biztosításával szeretnék megvalósítani.

2019 decemberében az Európai Bizottság közzé tette az európai zöld megállapodásról (European Green Deal) szóló közleményét és a megállapodáshoz kapcsolódó ütemtervet. A cselekvési terv a tiszta, körkörös gazdaság felé történő elmozdulás révén fokozza az erőforrások hatékony felhasználását illetve a biológiai sokféleség helyreállítását és a szennyezés csökkentése révén. A terv felvázolja a szükséges beruházásokat és a rendelkezésre álló finanszírozási eszközöket. Megmagyarázza, hogyan lehet biztosítani az igazságos és befogadó átmenetet. Az EU célja, hogy 2050-ben éghajlat-semleges legyen. Javasolja az európai éghajlati törvény létrehozását. Ennek a célnak az eléréséhez a gazdaságok minden szektorának fellépésére szükség van, ideértve a beruházásokat a környezetbarát technológiákba, az ipar támogatását az innováció érdekében, tisztább, olcsóbb és egészségesebb tömeg- és tömegközlekedési eszközök bevezetését, az energiaszektor dekarbonizálását, az épületek energiahatékonyságának biztosítását, illetve a nemzetközi partnerekkel való együttműködéseket a globális környezetvédelmi normák javítása érdekében.

Magyarország elkötelezett a klímacélok elérésben, úgy, mint a karbonmentes villamosenergia-termelés részaránya 2030-ig 90%-a történő emelése, illetve a klímasemlegesség 2050-ig történő elérése. Ennek érdekében számos stratégia dokumentum született. A magyar kormány elfogadta az Éghajlatváltozási Cselekvési Tervet, az éghajlatváltozás Kárpát-medencére gyakorolt hatásáról szóló jelentést, az új Nemzeti Energiastratégiát, valamint a Nemzeti Energia- és Klímatervet. Az ÜHG gázok csökkentése mellett fontos törekvés az energiabiztonság, a klímavédelem és a gazdaságfejlesztés céljainak összehangolása és a teremtetett környezet megóvása, melyet a Klíma- és Természetvédelmi Akciótervben foglalt konkrét intézkedések segítenek elő.

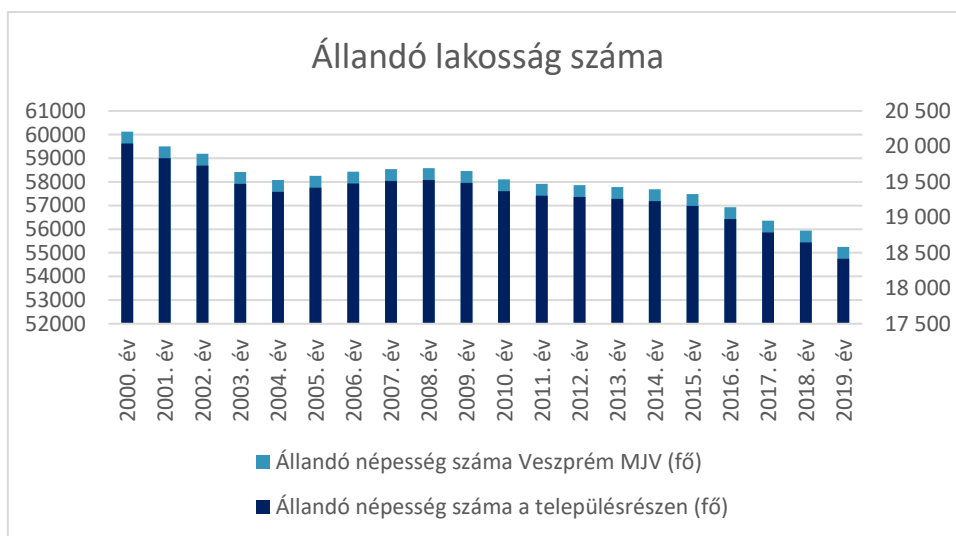
III. Klímavédelmi szempontú helyzetelemzés (mitigáció)

A Jutasi út - Aradi vértanúk útja – Aulich Lajos utca – Haszkovó utca és Munkácsy Mihály utca által határolt lakótelepi terület helyi lakóterületi klímastratégiájának éghajlatpolitikai tervezése a helyi sajátosságon alapul, ezért a helyzetelemzés a helyi „specifikumokat” tárja fel igyekszik azonosítani a sajátos körülményeket is.

Veszprém város városrészeit a Közgyűlés 22/2003. (VII.01.) Kr. rendeletével módosított 33/1997. (VI.20.) Kr. számú rendelete határozza meg. Eszerint a városrészek a következők: Belváros, Dózsaváros, Jeruzsálemhegy, Egyetemváros, Füredidomb, Cholnokváros, Újtelep, Jutasi úti lakótelep, Bakonyalja, Jutaspuszta, Szabadságpuszta, Iparváros, Gyulafirátót, Kádárta.

A hivatalosan kijelölt városrészek esetenként több, eltérő karakterű területrészt is magukba foglalnak. A városrészben magas a megvalósult többszintes tömbházas és a sorházas beépítések aránya. A lakótelep jelentősen eltér a város egyéb épületeitől, karakterükben és megjelenésükben könnyen megkülönböztethetők. Nagyléptékű, programszerűen kialakított városrész, mely önálló városként kerültek megtervezésre, addig beépítetlen területeken. Jellemzők a házgári technológiával létrehozott dobozszerű épületek, a homogén felületek, ismétlődő eszközrendszerek, melynek jellemző sajátos hangulata minden lakótelep esetében megjelenik. Az épületek elrendezése valamilyen kompozíció vagy csoportosítás szerint történt. A magas, többszintes épületek elszórtan helyezkednek el a zöldfelületben, mely összefogja a szabadon álló, többszintes épületállományt, aminek kiemelkedő értéke az intenzív fásítottsága, amely teljes városi szinten fontos, megőrzendő és fejlesztendő elem.¹

A lakótelep nagy része az 1970-es évtizedben, kisebb része az 1980-asban épült. A panelépületek egy része négyemeletes, de a lakótelep főbb utjai mentén nyolc-, tízeemeletes lakóházak épültek. A lakótelep lakossága megközelíti 20 000 lakost, ami Veszprém MJV közel egyharmada (1. ábra).

1. ábra: Lakosság szám változása a településrészen (Forrás: KSH adatok alapján saját szerkesztés)

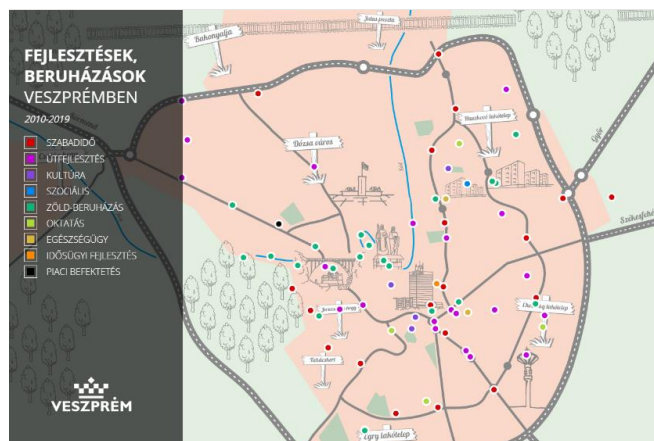
¹ Települési Arculati Kézikönyv – (<https://www.veszprem.hu/uegyintezes-uegyfelfogadas/varosrendezesi-ugyek/6067-telepuleskepi-arculati-kezikonyv>)

A lakótelepen számos köz- illetve szolgáltató intézmény található:

Intézmény típusa	Intézmény megnevezése	Címe
Szolgáltató intézmény	Intézményi Szolgáltató Szervezet	Haszkovó utca 39.
Kulturális intézmény	Agóra Veszprém Kulturális Központ	Táborállás park 1.
Kulturális intézmény	Magyar Nemzeti Levéltár Veszprém Megyei Levéltára	Török Ignác utca 1.
Sportlétesítmények	Március 15. úti Sportszarnok	Március 15. utca 5.
Sportlétesítmények	Uszoda	Március 15. utca 5.
Sportlétesítmények	Veszprémi Szabadidő Sportcentrum	Jutasi út
Gyermekjóléti intézmény	Családika Játsház	Táborállás park 1.
Gyermekjóléti intézmény	Vackor Bölcsőde	Halle utca 1.
Szociális ellátás	VKTT Egyesített Szociális Intézmény	Török Ignác utca 10.
Szociális ellátás	Göllesz Viktor Foglyatékos Személyek Nappali Intézménye	Gábor Áron utca 2.
Általános iskola	Veszprémi Báthory István Általános Iskola	Halle utca 10.
Általános iskola	Veszprémi Deák Ferenc Általános Iskola és Központi Műhely	Aradi vértanúk útja 2.
Középfiskola	Veszprémi SZC Séf Vendéglátóipari és Turisztikai Szakgimnáziuma és Szakközépfiskolája	Halle utca 3.
Középfiskola	Jendrassik-Venesz Középfiskola és Szakközépfiskola	Március 15. utca

2010-2019 közötti időszakban számos fejlesztés zajlott a Jutasi út - Aradi vértanúk útja – Aulich Lajos utca – Haszkovó utca és Munkácsy Mihály utca által határolt lakótelepi területen (2. ábra):

- Szabadidő: Kerékpár út építése a vasútállomástól a belvárosig
- Útfejlesztés: Petőfi Sándor utca rekonstrukciója
- Kultúra: AGÓRA Veszprém Kulturális Központ teljes megújítása
- Szociális: Szociális rehabilitáció a Haszkovó lakótelepen
- Zöld beruházás: Napelemrendszer kialakítása a Deák Ferenc Általános Iskolában
- Oktatás: Ringató Körzeti Óvoda építése
- Egészségügy: Orvosi rendelők felújítása a Jutas lakótelepen

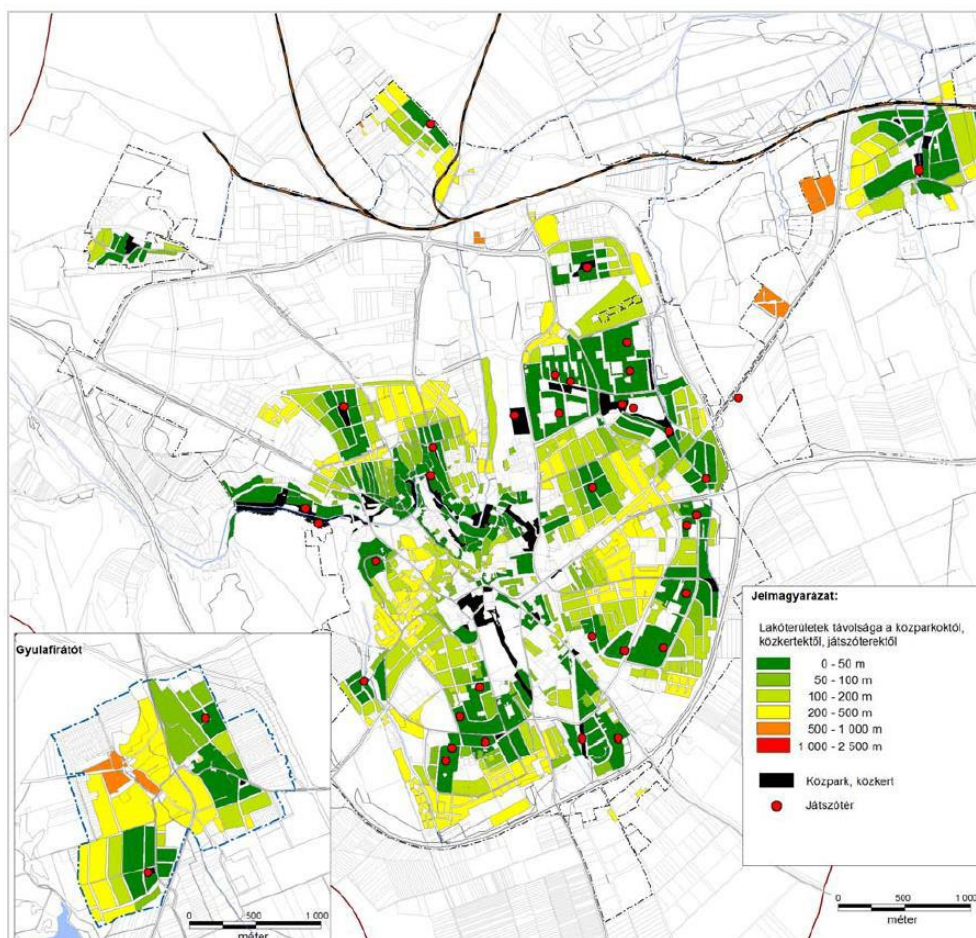
2. ábra: Fejlesztések, beruházások Veszprémben (Forrás: <https://fejlesztések.veszprem.hu/>)

A zöldfelület mennyisége, minősége és a közjóléti funkciók terén a lakótelepek tekintetében élen jár a Jutasi és a Haszkovó lakótelep, a felújított Kálvin János park közösségi térként funkcionál. További nagyobb, zöldfelületi fejlesztésre alkalmas terület a Barátság park. A városszerkezeti (lakótelepi) zöldfelületi állapot jelenleg fasor-rekonstrukciós és új fasor telepítési munkákat nem igényel.² A városrész fa állománya 4498 db fa, átlagos törzsátmérő 25cm. A fák átlagos egészségi állapota kiválónak 9,36 (1-10.; 1: elhalt, 10 kiváló). A beteg fák aránya a településrészen 0,14% (65db)³.

A Jutasi út - Aradi vértanúk útja – Aulich Lajos utca – Haszkovó utca és Munkácsy Mihály utca által határolt lakótelepi terület zöldfelületi ellátottságát a közösség által igénybe vett zöldfelületek nagysága, ill. ezek térbeli elhelyezkedése határozza meg. A könnyű elérhetőség szempontjából a közkertek, közparkok, játszóterek esetében 300 m, nagyobb parkoknál 500 m-es vonzáskörzettel javasolt számolni. A városrész lakóterületei zöldterületekkel összességében jól ellátottaknak mondhatók.

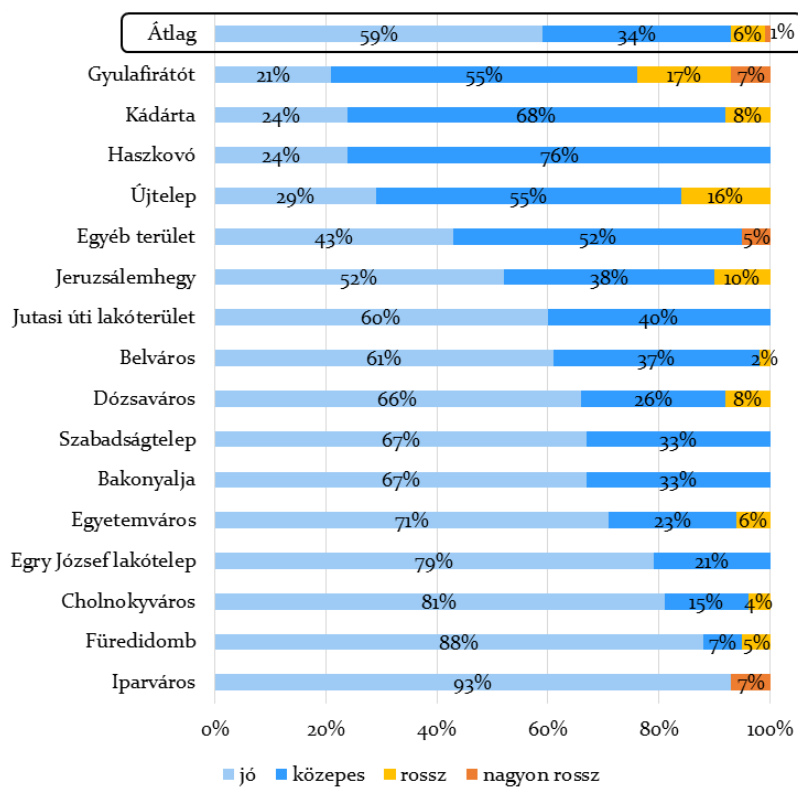
² Zöldfelületi Stratégia (2019) – (<https://veszprem.hu/onkormanyzat/strategiak-programok-koncepcioi/7078-zoeldfeluleti-strategia>)

³ Zöldfelületi Stratégia (2019) – (<https://veszprem.hu/onkormanyzat/strategiak-programok-koncepcioi/7078-zoeldfeluleti-strategia>)

3. ábra: Zöldfelületi ellátottság (Forrás: Zöld stratégia)

A közúti infrastruktúra meglévő burkolatának állapota részletes vizsgálatra került a Veszprém MJV Fenntartható Városi Mobilitási Tervében (4. ábra). Összességében a közúti infrastruktúra állapota megfelelőnek mondható, mivel az utcák 93%-a jó vagy közepes állapotú. Jutasi út - Aradi vértanúk útja – Aulich Lajos utca – Haszkovó utca és Munkácsy Mihály utca által határolt lakótelepi területen közepes és jó állapotú közutakat találunk.

4. ábra: Az útburkolat állapota városrészenként (Forrás: SUMP)

1. Megvalósult fejlesztések

Projekt címe	Rövid ismertetése	Időtáv	Felelős	Célcsoport	Összköltség	Finanszírozás forrása
Jutasi út 59. szám alatti orvosi rendelők megújítása (TOP-6.6.1-16-VP1-2018-00003)	A „Jutasi út 59. szám alatti orvosi rendelők megújítása” projekt keretében az Önkormányzat vállalta, hogy a rendelők felújításával az egészségügyi közszolgáltatások lakossági ellátását – ezáltal három házi gyermekorvosi ellátást biztosító doktor munkavégzési, feladatellátási körülményeit is javítja – megújultak a rendelők által ellátott körzetek szolgáltatási és infrastrukturális feltételei. Ezekben a gyermekorvosi rendelőkben a homlokzati nyílászárók cseréjén kívül más felújítás a projektet megelőzően nem történt. A beruházás segítségével az épületrész komplett belső felújítása valósult meg. A belső gépészeti vezetékezés, a fűtési hőleadók, a használati melegvíz rendszer (helyi elektromos vízmelegítők elhelyezésével), a szellőzőrendszer valamint a villamos vezetékek (elektromos erős- és gyengeáramú rendszer), lámpatestek korszerűsítése is megtörtént.	2018-2019	Önkormányzat	Lakosság	71,4 M Ft	EU+ERFA
Közlekedésbiztonsági és kerékpárosbarát fejlesztések megvalósulása Veszprém város területén (TOP-6.4.1-15-VP1-2016-00001)	A pályázat keretében 4 db önálló projektelem kerül megvalósításra, melyek az alábbiak: a) Budapest út - Brusznai Árpád utca - Mártírok útja - Bajcsy-Zsilinszky Endre utca találkozásában körforgalmi csomópontok kiépítése; b) Kerékpárút építése a belváros és a vasútállomás között; c) Kerékpáros nyomvonal építése Szabadságpuszta városrész irányába; d) Kerékpárosbarát városrész kialakítása. A fejlesztésekhez kapcsolódóan kötelező elemként kerékpáros közlekedést népszerűsítő és közlekedésbiztonsági célú szemléletformáló kampány is megvalósításra kerül, hogy Veszprém lakossága minél biztonságosabban és tudatosabban használhassa a városban létrejövő jelentős nagyságú új kerékpárforgalmi létesítményeket.	2016-2019	Önkormányzat	Lakosság	1 004 M Ft	EU+ERFA
Szociális városrehabilitáció Veszprémben (KDOP-3.1.1/D2-13-k2-2013-0002)	A szociális városrehabilitáció alapvető célja a városok leromlott vagy leszakadó városrészeinek leromlását okozó folyamatok megállítása és megfordítása nem pontszerű beavatkozások mentén, hanem több eszköz együttes, integrált alkalmazása során. A leszakadó vagy leszakadással fenyegetett városrészek egyrészt az ipari technológiával épített lakótelepeket és környéküket jellemzik, ahol kiemelt problémát jelent az épületek rossz fizikai állapotából adódó pazarló energiafelhasználás.	2013-2015	Önkormányzat	Lakosság	1 200 M Ft	EU+ERFA
AGÓRA VESZPRÉM (TIOP-1.2.1.A-12/1-2013-0001)	A projekt keretében megújult a régi HEMO épületének egy része (3297,73 m ²), mind belsőleg, mind külsőleg. A tervezett építési tevékenységgel érintett	2013-2015	Önkormányzat	Lakosság	685 M Ft	EU+ERFA

Projekt címe	Rövid ismertetése	Időtáv	Felelős	Célcsoport	Összköltség	Finanszírozás forrása
	épületrészen engergetikai korszerűsítés is megvalósult, amely az épület utólagos külső hőszigetelésére, nyílászárók cseréjére, egyéb épületszerkezetek hőszigetelésére, alternatív és megújuló energiaforrások használatára is irányult.					
Közlekedési infrastruktúra-fejlesztés Veszprémben körforgalmú csomópontépítéssel és hídfelújítással (KDOP 2009-4.2.1/B-09-2009-0012)	A város közlekedésfejlesztési stratégiájához szervesen kapcsolódó projekt célja a megyeszékhely belvárosában létrejövő dinamikus közlekedés megvalósítása, valamint a környezeti terhelés csökkentése volt. A projekt 2 helyszíne a Veszprém Budapest út - Jutasi úti jelzőlámpás csomópontja és a Szent István völgyhíd. A projekt eredményeképpen Veszprém belvárosának egyik legforgalmasabb lámpás kereszteződése öt ágú körforgalommal alakult át, továbbá felújításra került a város meghatározó jelképe, a Szent István völgyhíd.	2010-2013	Önkormányzat	Lakosság	391,9 M Ft	EU+ERFA
előkészítés alatt	Közbrínga rendszer					
				Összesen:	3 352,3 M Ft	

IV. Alkalmazkodási helyzetértékelés

1. Az éghajlatváltozás által veszélyeztetett helyi értékek

Veszprém MJV Önkormányzata Képviselő testülete 2012. évi XXX. törvény a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról, illetve a 324/2020. (VII.1.) Korm. rendelet a magyar nemzeti értékek és hungarikumok értéktárba való felvételéről és az értéktár bizottságok munkájának szabályozásáról rendeletek alapján létrehozta Veszprém Települési Értéktárát (1. táblázat). A rendelet célja a település építészeti, városképi, illetve természeti értékeinek védelme, a település jellegzetes és értékes arculatának megóvása, kialakítása. A rendeletben megjelölt helyi védelem célja a város településképe és történelme szempontjából meghatározó építészeti örökség kiemelkedő értékű elemeinek védelme.

1. táblázat: Védelem alatt álló helyi értékek listája (Forrás: <https://veszpreminfo.hu/record/veszprem-telepulesi-ertektara/>)

Megnevezés	Értéktár
Jutas Altiszt	kulturális örökség
Veszprém-Jutasi Altiszképző Intézet épület	kulturális örökség
Veszprém város közkútjai, Veszprém vízellátása, Bolgár Mihály szellemi öröksége	kulturális örökség
Veszprém város műemlék épületei	kulturális örökség
Veszprém város területén található köztéri alkotások	kulturális örökség
Veszprém város tulajdonában lévő képzőművészeti alkotások	kulturális örökség

5. ábra: Jobbra - Jutas vitéz fából faragott szobra, balra – Anya gyermekével (Forrás: Köztéri Alkotások Veszprémben - Helyi Értéktár)

V. Klíma- és energiatudatossági, szemléletformálási helyzetértékelés

Veszprém MJV területén számos civil szervezet működik. Közülük környezet- és természetvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátását végzi a Kör Alapítvány⁴, a Csalán Környezet és Természetvédő Egyesület⁵, a Bakony-Balaton Környezetvédelmi Oktatóközpont Egyesület (BABAKO)⁶, illetve a Műszakiak Országos Környezetvédelmi Egyesület (MOKE).

A Kör Alapítvány a zöld témákon kívül az önkéntesség fejlesztésével, közösségépítő eseményekkel és vállalkozási gondolatok elültetésével is foglalkozik. Létrehoztak egy ZöldLak-ot, mely egy fenntartható módon felújított régi épület, melybe egy közös közösségi teret alakítottak ki. Nőknek szóló eseményekkel, vállalkozói klubbal, barkácsolós délutánokkal várják az érdeklődőket.

Csalán Egyesület elősegíti a természet-, környezet- és fogyasztóvédelem legfontosabb témaköreinek megismertetését, valamint az önkéntesség népszerűsítését. Helyi termelői piacot működtetnek Veszprém belvárosában. Szaktanácsadással, szakmai tanulmányok elkészítésével segítik az állami, önkormányzati és társadalmi szervezetek, valamint a gazdálkodók és magánszemélyek munkáját. Iskolai foglalkozásokat tartva adják át a helyben megtalálható értékek vagy a szelektív hulladékgyűjtés, a komposztálás és a környezettudatos vásárlás fortélyait a gyerekeknek.

Bakony-Balaton Környezetvédelmi Oktatóközpont Egyesület (BABAKO) pedagógusokból álló informális szervezet. Az egyesület működésének célja, hogy a fenntarthatóságra nevelés széleskörű értelmezésével járuljon hozzá a fenntartható fejlődéshez: települési, közösségi és állampolgári szinten. Ennek érdekében segíti az állampolgárok környezeti tudatosságának fejlődését, a környezet-harmonikus életvitel kialakítását és megerősítését, támogatja az aktív és elhivatott pedagógusokat a köznevelési intézmények környezeti- és fenntarthatóságra nevelési programjaik megvalósításában, működteti a környezeti nevelésben aktív, együttműködő pedagógusok Zöld Koordinátori Hálózatát, képviseli a köznevelési intézmények fenntarthatóságra nevelési törekvéseit az egyes települések döntéshozatali rendszerében, programokat és fórumokat szervez fenti célok megvalósítása érdekében a köznevelés egyes szereplői között, támogatja az önkéntességet és a környezet védelmével kapcsolatos foglalkoztatási kérdéseket, hazai és nemzetközi szakmai kapcsolatokat alakít ki, környezet- és természetvédelmi, területfejlesztési tevékenységeket folytat, előadásokat, tanfolyamokat, akciókat, kampányokat, projekteket szervez és bonyolít le, tanösvényeket alakít ki és tart fenn, óvodai és iskolai programokat szervez a környezeti nevelés témájában, valamint oktatással, tanácsadással segíti az állampolgárokat.

1995-ben alakult meg a Műszakiak Országos Környezetvédelmi Egyesülete (röviden: MOKE) Veszprém-ben. Az egyesületet a jelenlegi Pannon Egyetem környezetvédelemmel foglalkozó oktatói alapították. Az egyesület célja szakmai fórum teremtése a környezetvédelem területén dolgozó mérnökök, technikusok, oktatók, gazdasági szakemberek számára. A MOKE tevékenysége felöleli a hulladékgazdálkodás, a kármentesítés, a levegőtisztaság-védelem a vízgazdálkodás, szennyvíz-kezelés, zajvédelem, a megújuló erőforrások alkalmazása, energiagazdálkodás és a lakossági szemléletformálás területeit. A felsorolt szakterületeken az egyesület lakossági és szakmai konferenciák, tanácsadások, külföldi szakvásár-látogatások és külföldi, valamint hazai üzemlátogatások szervezését valósítja/valósította meg. A vállalkozások és intézmények szakemberei számára szervezett rendezvények mellett a MOKE az általános és középiskolás diákok, illetve az egyetemi hallgatók környezetvédelmi szakmai ismereteinek bővítését is elősegítette.

⁴ Kör-Alapítvány hivatalos honlapja – (<http://koralapitvany.hu/rolunk/>)

⁵ Csalán Egyesület hivatalos honlapja - (<https://www.csalan.hu/>)

⁶ BABAKO hivatalos honlapja – (<http://babako.hu/index.php/egyesulet>)

VI. Városrész éghajlati szempontú SWOT analízise és problématerkép

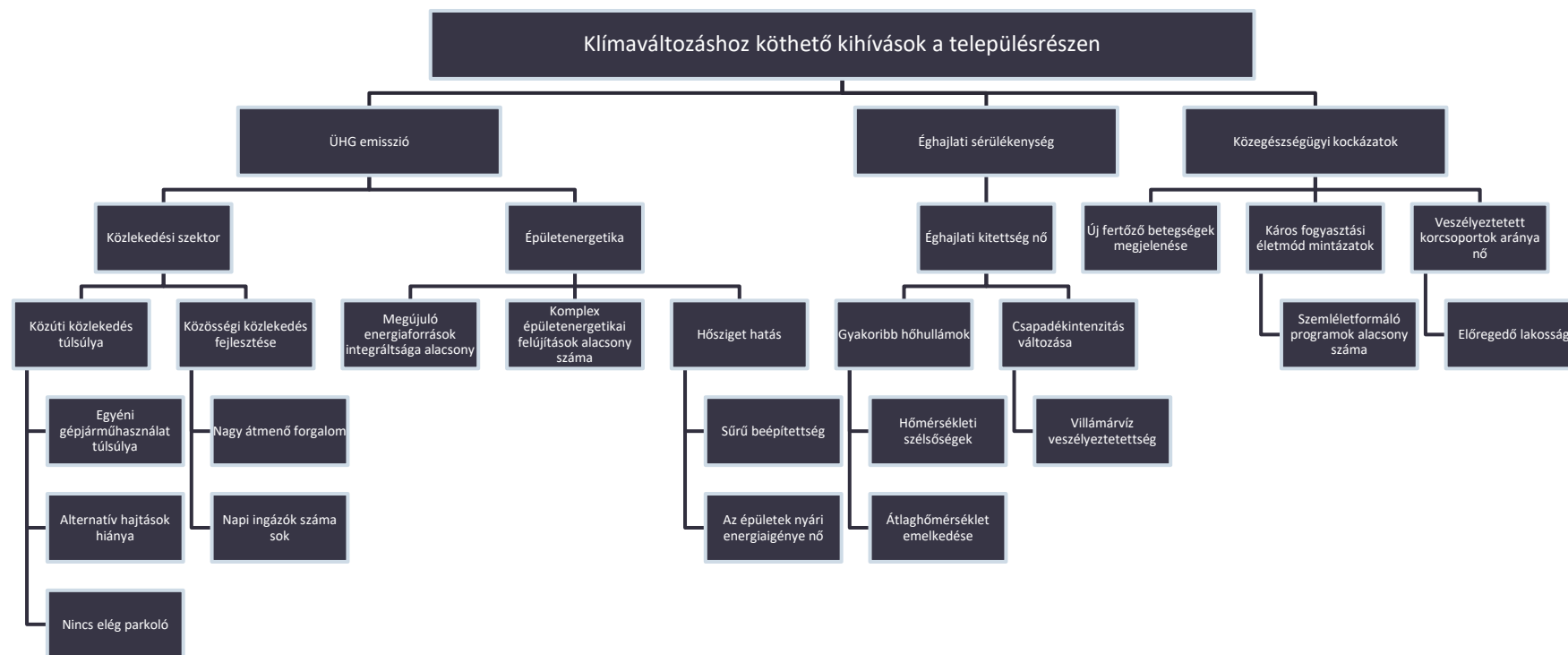
1. Klímaközpontú tematikus SWOT elemzés

A SWOT elemzés az egyik leggyakrabban használt üzleti elemzési módszer, ami iránytűként szolgált a Veszprém MJV Jutasi út - Aradi vértanúk útja – Aulich Lajos utca – Haszkovó utca és Munkácsy Mihály utca által határolt lakótelepi terület helyi lakóterületi klímastratégiájának megalkotásában. A SWOT szó jelentése: Strengths (erősségek), Weaknesses (gyengeségek), Opportunities (lehetőségek), Threats (fenyegetések). SWOT kidolgozása során – figyelembe véve a stratégia helyzetelemző részeit – a következő témaköröket vizsgáltuk:

- ÜHG kibocsátás ágazati megoszlása, tendenciája kibocsátó ágazatok szerinti bontásban,
- a városban megvalósult fenntartható energiagazdálkodási, fenntartható közlekedési és alkalmazkodási projektek tapasztalatai,
- a város zöldfelület- és vízgazdálkodási kihívásai,
- releváns kiemelt városi éghajlatváltozási problémakörök,
- a releváns problémakörökben az éghajlatváltozás várható helyi hatásai, éghajlatváltozással szembeni sérülékenységi és alkalmazkodóképesség tapasztalatai,
- éghajlatváltozás által veszélyeztetett specifikus települési értékek,
- a korábban megvalósult klíma- és energiatudatossági, szemléletformálási projektek tapasztalatai
- a felelős intézmények, szervezetek kompetenciái, erőforrásai.

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> – Kedvező közműhálózati kiépítettség – A csatornázottság közel 100%-os – A település vízellátásának alapja kiváló minőségű karsztvíz – Szelektív hulladékgyűjtési rendszer működése (gyűjtőszigetek) – Távhő rendszer fejlesztése folyamatos – Kerékpárút fejlesztések 	<ul style="list-style-type: none"> – Szemléletformáló előadások alacsony érvényesülése – Öregedő népesség – Az alkalmazkodás, mint klímaváltozáshoz kapcsolódó fogalom még kevésbé ismert – A lakóutcák parkolási rendszer nem megoldott – 100 lakosra jutó személygépkocsik magas száma
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> – Gyalogátkelőhelyek közlekedésbiztonságának fokozása pl. Biztonságos út az iskolába, óvodába program – Lakóterületi utcák fejlesztése – Korszerű közösségi közlekedési forgalomirányítás és utastájékoztatás, megállófejlesztés – Parkolófelületek és zöldterületek egyensúlyának megteremtése a lakóterületeken - lakóutcák parkolási helyeinek rendezése – Elektromos töltőállomások – Egészségvédelmi akciók szervezése (pl. ivóvízoztás, párapu, klimatizált helységek biztosítása) – Az időskorúak nappali ellátásának megerősítése – Városi tájékoztató, korai figyelmeztetési, riasztási rendszer kiépítése – Lakossági szemléletformálás a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás lehetőségeiről: sérülékeny társadalmi csoportok felkészítése, tájékoztatása 	<ul style="list-style-type: none"> – Hőszigetelés kialakulása sűrűn beépített terület (burkolt felületek aránya) – Invazív fajok megjelenése, növényvédelmi kihívások – A hőhullámnapok számának növekedése miatt az egészségügyi kockázat fokozódik – A klímaváltozás hatására új fertőző betegségek (malária, leishmaniasis, Nyugat-nílusi láz, dengue kór) terjedhetnek el és nő a járványveszély – Illegális szeméttlerakásból származó fertőzések terjedésének növekedése – A hőhullámok hatásainak mérséklésére egyre többen használnak klímaberendezést, ami végső soron tovább erősíti a hőszigetelést

2. Klímaközpontú problématerkép

6. ábra: A településrész klímaközpontú problématerképe

VII. Hazai stratégiai kapcsolódási pontok

Veszprém MJV Jutasi út - Aradi vértanúk útja – Aulich Lajos utca – Haszkovó utca és Munkácsy Mihály utca által határolt lakótelepi terület helyi lakóterületi klímastratégiája figyelembe veszi azokat a nemzeti, megyei, térségi és helyi szintű stratégiai dokumentumokat, amelyek kapcsolatban állnak a klímaváltozással, különös tekintettel a mitigációra (kibocsátás csökkentés), illetve az adaptációra (alkalmazkodás).

1. Kapcsolódás a releváns nemzeti stratégiai dokumentumokhoz

Az alábbi táblázat (2. táblázat) áttekintést nyújt arról, hogy melyek azok az országos hatáskörű koncepciók, tervdokumentumok, amelyeknek iránymutatásai befolyásolták Veszprém lakóterületi ész klímastratégiájának kialakítását, részletesen feltüntetve, hogy az adott dokumentum⁷ a stratégia melyik intézkedésével áll összhangban.

2. táblázat: Veszprém lakóterületi klímastratégiájának kapcsolódási pontjai a releváns országos szintű stratégiai tervdokumentumokhoz

Stratégiai tervdokumentum megnevezése	A stratégiai tervdokumentum jelen klímastratégia szempontjából releváns részei	Veszprém lakóterületi klímastratégiájának kapcsolódó intézkedései
Második Nemzeti Éghajlat-változási Stratégia (NÉS-2) ⁸	A Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia meghatározza a hazai klímapolitika feltétel- és keretrendszerét, valamint a fő célokat és cselekvési irányvonalakat. A NÉS-2 2050-ig kitekintve vázolja a beavatkozási lehetőségeket. Négy specifikus célkitűzést határoz meg a dokumentum: dekarbonizáció, éghajlati sérülékenység területi vizsgálatának térinformatikai megalapozása, alkalmazkodás és felkészülés, valamint éghajlati partnerség.	Veszprém MJV lakóterületi lakóterületi klímastratégiájának valamennyi intézkedése összhangban van a NÉS-2-vel.
Nemzeti Energiastratégia 2030 (NES) ⁹	Nemzeti Energiastratégia a hazai energiaellátás hosszú távú fenntarthatóságát, biztonságát és gazdasági versenyképességét biztosítja. A célok elérése érdekében öt fő irány került meghatározásra a dokumentumban: az energiatakarékosság és energiahatékonyság fokozása, a megújuló energiák részarányának a növelése, a közép-európai vezetékhálózat integrálása és az ehhez szükséges határkeresztező kapacitások kiépítése, az atomenergia jelenlegi kapacitásainak megőrzése, valamint a hazai szén- és lignitvagyon környezetbarát módon való felhasználása a villamosenergia-termelésben.	M1, M2, M3,
Nemzeti Épületenergetikai Stratégia (NÉES) ¹⁰	A Nemzeti Épületenergetikai Stratégia az épületek energiafelhasználásánál 2020. évre 49 PJ/év, 2030-ra 111 PJ/év primerenergia megtakarítás elérését tűzte ki célul. A NÉES 5 stratégiai célt fogalmaz meg: Harmonizáció az EU energetikai és környezetvédelmi céljaival, épületkorszerűsítés, mint a lakossági rezsiköltségek csökkentésének egyik eszköze, a költségvetési kiadások mérséklése, az	M1, M2, M3

⁷ Veszprém MJV lakóterületi klímastratégiájának összeállítása során a Nemzeti Energia- és Klímaterv (NEKT), illetve a Klíma- és Természetvédelmi Akcióterv 2020-ban közzétett prioritásait is figyelembe vettük.

⁸ H/15786.számú országgyűlési határozat a 2017-2030 közötti időszakra vonatkozó, 2050-ig tartó időszakra kitekintést nyújtó második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiáról (<https://www.parlament.hu/irom40/15783/15783.pdf>)

⁹ Nemzeti Energiastratégia 2030 (<https://2010-2014.kormany.hu/download/4/f8/70000/Nemzeti%20Energiastat%C3%A9gia%202030%20teljes%20v%C3%A1ltozat.pdf>)

¹⁰ Nemzeti Épületenergetikai Stratégia (<https://www.kormany.hu/download/d/85/40000/Nemzeti%20E%CC%81pu%C3%A9senergetikai%20Strate%C3%A9gia%20150225.pdf>)

Stratégiai tervdokumentum megnevezése	A stratégiai tervdokumentum jelen klímastratégia szempontjából releváns részei	Veszprém lakóterületi klímastratégiájának kapcsolódó intézkedései
	energiaszegénység mérséklése, munkahelyteremtése, üvegházhatású gáz kibocsátás-csökkentés.	
Energia- és klímatudatossági Szemléletformálás Cselekvési Terv (EKSzCsT) ¹¹	Az EKSzCsT célja az energia- és klímatudatosság elterjesztése. Ezért a Cselekvési Terv ennek megfelelően azonosítja azokat a rövid távon (2020-ig) megvalósítandó kormányzati intézkedéseket, amelyek képesek jelentős mértékben hozzá járulni a klímaváltozással és energiafelhasználással kapcsolatos szemléletváltás bekövetkezéséhez, a fogyasztói szokások megváltoztatásának, továbbá a hazai szereplők ilyen irányú tevékenységének dinamikus előmozdításához. Ennek érdekében 5 fő területen határoz meg intézkedéseket: energiahatékonyság és energiatakarékosság, megújulóenergia-felhasználás, közlekedési energiamegtakarítás és kibocsátás-csökkentés, erőforrás-hatékony és alacsony széndioxid-intenzitású gazdasági és társadalmi berendezkedés, valamint megváltozott klímavi-szonyokhoz való alkalmazkodás.	Sz1, Sz2, Sz3, Sz4, Sz5, Sz6, Sz7
Nemzeti Erdőstratégia (2016-2030) ¹²	A stratégia 2030-ig határozza meg az ország erdőterületeinek gazdálkodási irányait, valamint az erdőkkel kapcsolatos kihívásokat. A stratégiai tervezés a következő fő célterületek mentén került kialakításra: erdők szerepe a vidékfejlesztésben, az állami erdőgazdálkodás fejlesztése, a magán-erdőgazdálkodás fejlesztése, természetvédelem az erdőkben, korszerű erdővédelem, fenntartható vadgazdálkodás, racionális erdőhasználat, erdészeti szakigazgatás, kutatás, oktatás, hatékony kommunikáció.	Sz6, Sz5, Sz3,
Kvassay Jenő Terv – Nemzeti Vízstratégia (KJT) ¹³	A Kvassay Jenő Terv a - a magyar vízgazdálkodás 2030-ig terjedő keretstratégiája és 2020-ig terjedő középtávú intézkedési terve. Feladata a vizek kezelésével és állapotával kapcsolatos célok kijelölése, az ezek eléréséhez szükséges intézkedések azonosítása, valamint a végrehajtás feltételeinek és módjának a meghatározása.	A3, A4
Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia (2012-2024) ¹⁴	A Keretstratégia távlatos, az egész nemzetet összefogó irányadás az egyéni és közösségi cselekvés számára. Célja, hogy hozzájáruljon a nemzeti egyetértés kialakulásához a fenntarthatóságról. A Keretstratégia szemléletében a fenntarthatóság felé való átmenet célja a közjó tartós biztosítása, erőforrásaink hosszabb távú megóvása.	Valamennyi
IV. Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP4) ¹⁵	Magyarország környezetpolitikai céljainak és intézkedéseinek átfogó keretét az 1997 óta készülő Nemzeti Környezetvédelmi Programok jelentik. A Program feladata, hogy az ország adottságait, a társadalom hosszú távú érdekeit és jövőbeni fejlődési céljait, valamint a globális felelősségből és a nemzetközi együttműködésből, EU-tagságból adódó kötelezettségeket figyelembe véve meghatá-	Valamennyi

¹¹ Energia- és klímatudatossági Szemléletformálás Cselekvési Terv (<https://2010-2014.kormany.hu/download/0/0c/41000/Energia-%20%C3%A9s%20Kl%C3%ADmatudatos%C3%A1gi%20Szeml%C3%A9letform%C3%A1l%C3%A1si%20Cselekv%C3%A9si%20Terv.pdf>)

¹² Nemzeti Erdőstratégia 2016-2030 (http://erdo-mezo.hu/wp-content/uploads/2016/10/nemzeti_erdostrategia_2016.pdf)

¹³ Kvassay Jenő Terv – Nemzeti Vízstratégia (https://www.vizugy.hu/vizstrategia/documents/CE3BFF09-6D1B-4C8F-88B3-CDF70D2AF133/KJT_151120.pdf)

¹⁴ Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia (<https://www.nfft.hu/documents/1238941/4101589/Nemzeti+Fenntarthat%C3%B3+Fej%C5%91d%C3%A9si+Keretstrat%C3%A9gia.pdf/4ee5e5a1-4bbc-4433-8245-dd2f52a4e667?t=1580132846319>)

¹⁵ IV. Nemzeti Környezetvédelmi Program (https://eionet.kormany.hu/admin/download/5/64/b0000/NKP4_tervezet_K%C3%96ZIG_TS_i_Egyeztet%C3%A9s.pdf)

Stratégiai tervdokumentum megnevezése	A stratégiai tervdokumentum jelen klímastratégia szempontjából releváns részei	Veszprém lakóterületi klímastratégiájának kapcsolódó intézkedései
	rozza az ország környezeti céljait és az elérésükhöz szükséges eszközöket. Az NKP4 három stratégiai célt határoz meg: az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása, természeti értékek és erőforrások védelme, - fenntartható használata, valamint az erőforrás-takarékosság és a hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése.	
Nemzeti Közlekedési Infrastruktúra-fejlesztési Stratégia (2014-2050) ¹⁶	A Stratégia célja a gazdaság és a jólét mobilitási feltételeinek biztosítása, hogy a közlekedési infrastruktúra a gazdasági folyamatok hatékony kiszolgálásával a lehető legnagyobb mértékben segítse elő Magyarország versenyképességének növelését. Ennek érdekében 8 társadalmi célt fogalmaztak meg: környezetre gyakorolt negatív hatások csökkenése, klímavédelmi szempontok érvényesülése, a gazdaság hatékonyságának, növekedésének elősegítése, egészség- és vagyonszükséglet javulása, foglalkoztatás javulása, lakosság jólétének és mobilitási feltételeinek javulása, területi egyenlőtlenségek mérséklése, társadalmi igazságosság, méltányosság javítása, illetve a nemzetközi kapcsolatok erősítése.	M4, M5, M6, M7, Sz2

Veszprém MJV Jutasi út - Aradi vértanúk útja – Aulich Lajos utca – Haszkovó utca és Munkácsy Mihály utca által határolt lakótelepi terület helyi lakóterületi klímastratégiája az éghajlatváltozással kapcsolatos közvetlen és közvetett feladatokat kijelölő nemzeti szintű stratégiai dokumentumok iránymutatásainak megfelelő, azokkal összhangban áll. Az előző táblázatban rögzített dokumentumok mellett ez érvényes a Nemzeti Energia- és Klímaterv (NEKT), valamint Magyarország Klíma- és Természetvédelmi Akcióterve dokumentumokra, amelyeket 2020. év elején fogadott el¹⁷ a magyar kormány.

2. Kapcsolódás a megyei és térségi tervdokumentumokhoz

Veszprém MJV a királynék városa, a közép-dunántúli régióban Veszprém megye és Veszprém járás székhelye, így ennek megfelelően Veszprém megye stratégiai tervdokumentumai az irányadóak a település területére vonatkozó stratégiai tervek kidolgozása során. Veszprém megye rendelkezik néhány olyan elfogadott megyei és nagytérségi stratégiai dokumentummal (3. táblázat), amelyekben foglaltak egyaránt hatással vannak a megye környezetvédelmi, fenntarthatósági és klímavédelmi helyzetképre és célkitűzéseire, valamint az abból levezethető intézkedésekre, feladatokra.

¹⁶ Nemzeti Közlekedési Infrastruktúra-fejlesztési Stratégia (<https://www.kormany.hu/download/b/84/10000/Nemzeti%20K%C3%B6zleked%C3%A9si%20Infrastrukt%C3%B1ra-fejleszt%C3%A9si%20Strat%C3%A9gia.pdf>)

¹⁷ <https://www.kormany.hu/hu/dok?source=11&type=402#!DocumentBrowse>

3. táblázat: Veszprém MJV lakóterületi klímastratégiájának kapcsolódási pontjai a releváns megyei és térségi szintű stratégiai tervdokumentumokhoz

Stratégiai tervdokumentum megnevezése	A stratégiai tervdokumentum jelen klímastratégia szempontjából releváns részei	Veszprém MJV lakóterületi klímastratégiájának kapcsolódó intézkedései
Veszprém Megye Klímastratégiája ¹⁸	A Stratégia tartalmazza a megye jövőképét, dekarbonizációs és mitigációs célkitűzéseit (-70%), adaptációs és felkészülést elősegítő célkitűzéseit (8db), a megye speciális adaptációs célkitűzéseit (6), illetve klímatudatossági és szemléletformálási célkitűzéseit (8db). A célkitűzések megvalósításához intézkedési javaslatokat fogalmaz meg (41 db).	Valamennyi
Veszprém Megyei Önkormányzat 2020-2025 évekre szóló Gazdasági Programja ¹⁹	A gazdasági program 4 fejezetből áll (előzmény és jogszabályi alapok, célkitűzések, ágazatonként kiemelten fontos ellátandó feladatok, a negyedik fejezetben az ágazati feladatok végrehajtásának eszközeivel). A jövőkép elérését szolgáló átfogó 3 cél: a.) A gazdasági növekedés, a térségi potenciálokra építő, a versenyképességet fokozó gazdaságfejlesztés b.) A lakosság életminőségének javítása, „jól léte” biztosítása, a társadalom fejlesztése c.) A térszerkezet tudatos alakítása, a versenyképességet segítő szerkezetfejlesztés, várostérségek összehangolt fejlesztése. Emellett a stratégia megfogalmaz 10 az átfogó célok megvalósulását szolgáló stratégiai célt is.	Valamennyi
Veszprém Megye Környezetvédelmi Programja 2018-2022	A Program 3 fő stratégiai célt határoz meg: a.) az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása, b.) természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata, illetve c.) az erőforrás-takarékosság és a hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése.	Valamennyi
Veszprém Megye Területfejlesztési Koncepciója (2017)	A megye területfejlesztési koncepciója elemzi a megye adottságait és belső erőforrásait. Megvizsgálja Veszprém megye tervezési, fejlesztési lehetőségeit, annak eszköz-és intézményrendszerét. Veszprém megye fejlesztésének stratégiai céljai 2020-ig: a.) a gazdasági növekedés, a térségi potenciálokra építő, a versenyképességet fokozó gazdaságfejlesztés; b.) a lakosság életminőségének javítása, „jól léte” biztosítása, a társadalom fejlesztése, illetve c.) A térszerkezet tudatos alakítása, a versenyképességet segítő szerkezetfejlesztés, várostérségek összehangolt fejlesztése.	Valamennyi
Veszprém Megye Integrált Területi Program (2020)	Veszprém megye Területfejlesztési Programja a területfejlesztési koncepcióban meghatározott átfogó és stratégiai célok figyelembevételével, azok megvalósulása szolgálatában 4 prioritástengelyt határozott meg. M1. prioritás: A térségi és a helyi gazdaság fejlesztése, a foglalkoztatás bővítése a megye hagyományos foglalkoztató központjaiban, illetve vidéki térségeiben M2. prioritás: A sajátos területi-természeti erőforrás, agroökológiai és turisztikai potenciálok kiaknázása, fenntartható erőforrás gazdálkodás M3. prioritás: A mobilitás támogatása, az elérhetőség javítása, a helyi és térségi közlekedési infrastruktúra fejlesztése M4. prioritás: A lakosság életmi-	Valamennyi

¹⁸ Veszprém Megye Klímastratégia (https://vpmegye.hu/letoltesek/klimastrategia/VM_Klimastrategia.pdf)

¹⁹ Veszprém Megyei Önkormányzat 2020-2025 évekre szóló Gazdasági Programja (https://www.vpmegye.hu/letoltesek/koncepcio/2020_2025_gazdasagiprogram.pdf)

Stratégiai tervdokumentum megnevezése	A stratégiai tervdokumentum jelen klímastratégia szempontjából releváns részei	Veszprém MJV lakóterületi klímastratégiájának kapcsolódó intézkedései
	nősségének javítása, a diszkrimináció mentesség, valamint a közösségi szolgáltatásokhoz való hozzáférés esélyegyenlőségének biztosításával. A helyi közösségek fejlesztése	

Veszprém megye releváns stratégiai dokumentumainak konzisztencia vizsgálata alapján megállapítható, hogy **jelen Veszprém MJV Jutasi út - Aradi vértanúk útja – Aulich Lajos utca – Haszkovó utca és Munkácsy Mihály utca által határolt lakótelepi terület helyi lakóterületi klímastratégia jól illeszkedik a megyei/térségi tervezési és fejlesztési környezetbe.**

3. Kapcsolódás a helyi tervdokumentumokhoz

Veszprém MJV számos elfogadott stratégiai tervvel rendelkezik (4. táblázat), az ezekben foglaltakhoz való igazodás alapvető kíváncsi a klímastratégia kidolgozása során. Az alábbi táblázat rövid áttekintést nyújt jelen klímastratégia és a város egyéb stratégiai tervdokumentumai közötti kapcsolódási pontokról.

4. táblázat: Veszprém MJV lakóterületi klímastratégiájának kapcsolódási pontjai a releváns települési szintű stratégiai tervdokumentumokhoz

Stratégiai tervdokumentum megnevezése	A stratégiai tervdokumentum jelen klímastratégia szempontjából releváns részei	Veszprém MJV lakóterületi klímastratégiájának kapcsolódó intézkedései
Veszprém MJV Gazdasági program (2020-2025) ²⁰	A program 4 kiemelt fejlesztési területet határoz meg: Innovációs gazdaságfejlesztés, Infrastruktúrafejlesztés, Környezeti fenntarthatóság illetve Kultúra és közösségfejlesztés.	Valamennyi
Zöldfelületi stratégia (2020-2024) ²¹	A stratégia 4 fő prioritást határoz meg: 1.) meglévő zöldfelületek magas minőségű ökológiai szempontok által vezérelt fenntartása és védelme. 2.) A meglévő zöldfelületek ütemezett, tervszerű megújítása, értéknövelő fejlesztése a fenntarthatóság, a biodiverzitás és a klímavédelem szempontjainak fokozott figyelembe vételével. 3.) A zöldfelületek megközelíthetőségének javítása közösségi közlekedés, kerékpáros és gyalogos hálózat fejlesztésével - a város egész területén. 4.) A fenntarthatóság, biodiverzitás és klímavédelem szempontjainak fokozottabb érvényesítése	Valamennyi
Fenntartható Energia és Klíma Akcióterv (2018-2030) ²²	Az Akció-terv feltárja a település területéhez kötődő CO ₂ -kibocsátás mértékét és forrásait, hogy a helyi adottságok figyelembe vételével olyan energiahatékonysági és megújuló energiaforrásokat felhasználó megoldásokat mutasson be, valamint javasoljon, amelyekkel az önkormányzat elérheti 2020-ig a legalább 20%-os, és 2030-ig a legalább 40%-os CO ₂ -kibocsátás csökkentési célt.	Valamennyi

²⁰ Veszprém MJV Gazdasági program (2020-2025) (<https://veszprem.hu/onkormanyzat/strategiak-programok-koncepcioi/4968-gazdasagi-program>)

²¹ Zöldfelületi stratégia (2020-2024) – (<https://veszprem.hu/onkormanyzat/strategiak-programok-koncepcioi/7078-zoeldfeluleti-strategia>)

²² Fenntartható Energia és Klíma Akcióterv (SECAP) – (<https://veszprem.hu/onkormanyzat/strategiak-programok-koncepcioi/6423-fenntarthato-energia-es-klima-akcioterv-secap>)

Stratégiai tervdokumentum megnevezése	A stratégiai tervdokumentum jelen klímastratégia szempontjából releváns részei	Veszprém MJV lakóterületi klímastratégiájának kapcsolódó intézkedései
Kulturális stratégia (2018-2030) ²³	Veszprém kulturális életének stratégiai kereteit a város 2014-ben készült, 2020-ig szóló kulturális koncepciója határozza meg. A stratégia a korábbi koncepció felülvizsgálataként és kibővítéseként készült, 2030-ig tekintve, megteremtve az Európa Kulturális Fővárosa 2023-cím pályázásához szükséges városi stratégiai háttérrel. hat átfogó célt fogalmaz meg: a lakóhelyi versenyképességét, a sikeres örökségvédelmet, a kreatívipar fejlesztését, a turizmusgazdaság versenyképességének megőrzését és további erősítését, a kultúra közösségépítő potenciáljának kiaknázását, valamint a közönség befogadóképességének fejlesztését	Valamennyi
Kerékpáros Hálózati terv ²⁴	A kerékpárforgalmi hálózati terv feladata, hogy elsősorban Veszprém városát, másodsorban a város közvetlen környezetét érintően felmérje a kerékpáros közlekedés jelenlegi helyzetét. A helyzetfelmérés tartalmazza a nem kerékpárosbarát, a kerékpáros közlekedést nehezítő vagy akadályoz tényezőket is. A terv második feladata, hogy ezen tényezők megszüntetésére, fejlesztési lehetőségeire vázoljon fel megoldási alternatívákat. Végül az alternatívák közül kiválasztja a legmegfelelőbb infrastrukturális és egyéb (szemléletformálási, szervezeti, finanszírozási) beavatkozásokat, megnevezi ezek lehetséges ütemezését és forrását.	M4, M5, M6, M7, Sz2
Fenntartható Városi Mobilitási Terv (SUMP) (2017) ²⁵	A fenntartható városi mobilitási terv Veszprém számára az elkövetkező évek legfontosabb közlekedésfejlesztési dokumentuma, mely az eddigi városi szintű közlekedési terveket váltja fel. A fejlesztési tervben meghatározott prioritások: 1.) Az egyéni közlekedés szűk keresztmetszeteinek feloldása, 2.) A környezetbarát közlekedési módok feltételeinek fejlesztése, módváltás ösztönzése, 3.) Proaktív mobilitásmenedzsment 4.) Területi prioritások	M4, M5, M6, M7, Sz2
Veszprém MJV Integrált Területi Programja (2014-2020) ²⁶	Veszprém Integrált Területi Programja 5 célkitűzést határoz meg: 1.) önkormányzati gazdasági területek fejlesztése és elérhetőségük javítása 2.) élhető, vonzó település megteremtése 3.) a munkába állást segítő infrastruktúra fejlesztése 4.) természeti adottságokra és kulturális örökségre épülő turizmus fejlesztése 5.) az energiahatékonyság növelése és a helyi erőforrások fenntartható használatának elősegítése	Valamennyi
Veszprém MJV Környezetvédelmi Programja (2015-2020) ²⁷	Veszprém Megyei Jogú Város 2015–2020. évekre szóló települési környezetvédelmi programjának célja a város környezeti állapotának és a város környezeti teljesítményének javítása, ezáltal egészséges lakókörnyezet biztosítása a város lakossága számára. A program célrendszere a következő célokat foglalja magába: 1.) Helyi környezetvédelmi problémák megoldása, életminőség javítása, 2.) Nagyobb léptékű környezetvédelmi problémák enyhítése, 3.) Fenntartható fejlődéshez való hozzájárulás, 4.) Szemléletváltás elősegítése 5.) Értékvédelem.	Valamennyi

²³ Kulturális Stratégia (2018-2030) – (<https://veszprem.hu/onkormanyzat/strategiak-programok-koncepcioik/6286-kulturalis-strategia-20182030>)

²⁴ Kerékpáros Hálózati Terv - (<https://veszprem.hu/onkormanyzat/strategiak-programok-koncepcioik/5932-kerekparos-halozati-terv>)

²⁵ Fenntartható Városi Mobilitási Terv (SUMP) – (<https://veszprem.hu/onkormanyzat/strategiak-programok-koncepcioik/5931-fenntarthato-varosi-mobilitasi-terv-sump>)

²⁶ Veszprém MJV Integrált Területi Programja (2014-2020) – (<https://veszprem.hu/onkormanyzat/strategiak-programok-koncepcioik/5239-integralt-terueleti-program>)

²⁷ Veszprém MJV Környezetvédelmi Programja - (<https://veszprem.hu/onkormanyzat/strategiak-programok-koncepcioik/4900-koerneyezetvedelmi-program-20152020>)

Stratégiai tervdokumentum megnevezése	A stratégiai tervdokumentum jelen klímastratégia szempontjából releváns részei	Veszprém MJV lakóterületi klímastratégiájának kapcsolódó intézkedései
Veszprém MJV Településfejlesztési koncepció (2014) ²⁸	A településfejlesztési koncepció biztosítja a településfejlesztés összehangolt megvalósulását, megalapozza a település rendezését, rendszerbe foglalja a város közigazgatási területére kiterjedő önkormányzati településfejlesztési döntéseket.	Valamennyi
Veszprém MJV Energetikai Stratégia (2020-2025) ²⁹	A város 2026-ig tíz vertikális és hat horizontális célt tűzött ki. A horizontális célkitűzések (H1-H6) célja, olyan gyakorlat kialakítása, amely beépülve az önkormányzat, a társadalmi szereplők eljárásaiba garantálja, hogy a fejlődés folyamatos és pozitív (fenntartható). A vertikális célok összességében az energetika egész szakterületét lefedjék, illetve azokból levezethetők legyenek olyan cselekvési tervek, akcióprogramok, amelyek végrehajtásának eredményeként teljesüljenek a számszerű vállalások.	Valamennyi
Veszprém MJV Időügyi koncepciója és hosszú távú stratégiája (2012) ³⁰	A stratégia célja hosszú távon fenntarthatóan olyan társadalmi, gazdasági környezet kialakítása, amelyben az idősebb és az idősek minél tovább meg tudják őrizni aktivitásukat, társadalmi részvételüket. Olyan szemlélet kialakítása, amellyel növelhető az időskor presztízse, az idősök iránti szolidaritás, amikor megőrizhetik emberi méltóságukat, önállóságukat, autonómiájukat. Ennek érdekében 10 db hosszú távú stratégiai fejlesztési célokat és feladatokat határoztak meg, amelyeket 2034-ig kell megvalósítani.	Valamennyi
Veszprém MJV Civil Koncepciója (2011) ³¹	A Civil Koncepció célja az önkormányzat és a civil szervezetek kapcsolatának szabályozása. A koncepció megteremti az együttműködés garanciáit, figyelembe veszi a civil szervezetek sokszínűségét, lehetőséget teremt a civil kurázi kiaknázására, tisztázza és szélesíti az együttműködés lehetőségeit az önkormányzat és a civil szervezetek között, illetve ösztönzi a civil-civil együttműködést is.	Valamennyi
Veszprém MJV Ifjúsági Koncepciója (2014) ³²	Az ifjúsági koncepció célja, hogy a jelen állapotának, igényeinek és lehetőségeinek tudatában az Önkormányzat szándékait meghatározza az ifjúsági szolgáltatások, az önkormányzat és partnerei által ellátandó feladatok funkcióinak és formáinak fenntartására illetve a hiányzó szolgáltatások megteremtésére.	Valamennyi
Veszprém MJV Befektetésösztönzési Stratégia (2010) ³³	A Stratégia célja az új befektetések ösztönzése, a közepes és kisebb vállalatok befektetőnek való megnyerése, a magasabb hozzáadott értékű termelés (pl. napelemek) és szolgáltatások (kutatás-fejlesztés, szolgáltató központok) erősítése, és esetleg új tőkeexportőr országok feltérképezése, illetve a befektetések még erősebb vállalkozó barát környezetének megteremtésére, az élıhetőség javítását is szolgáló kapcsolódó és háttérszolgáltatások ösztönzése.	Valamennyi
Veszprém MJV Marketingstratégiája (2012) ³⁴	Veszprém város marketingstratégiájának a három fő stratégiai területe a gazdaság, a kultúra és a turizmus, amely területeken olyan célcsoportokat jelölünk ki, akikkel hosszú távú partneri kapcsolatot ki-	Valamennyi

²⁸ Veszprém MJV Településfejlesztési koncepció – (<https://veszprem.hu/onkormanyzat/strategiak-programok-koncepcioik/4496-telepuelsesfejlesztesi-koncepcio>)

²⁹ Veszprém MJV Energetikai Stratégia (2020-2025) – (<https://veszprem.hu/onkormanyzat/strategiak-programok-koncepcioik/4495-energetikai-strategia-20102025>)

³⁰ Veszprém MJV Időügyi koncepciója és hosszú távú stratégiája – (<https://veszprem.hu/onkormanyzat/strategiak-programok-koncepcioik/4497-idsuegyi-koncepcio>)

³¹ Veszprém MJV Civil Koncepciója – (<https://veszprem.hu/onkormanyzat/strategiak-programok-koncepcioik/4519-civil-koncepcio>)

³² Veszprém MJV Ifjúsági Koncepciója – (<https://veszprem.hu/onkormanyzat/strategiak-programok-koncepcioik/4750-ifusagi-koncepcio>)

³³ Veszprém MJV Befektetésösztönzési Stratégia – (<https://veszprem.hu/onkormanyzat/strategiak-programok-koncepcioik/4492-befektetesoesztoenzesi-strategia>)

³⁴ Veszprém MJV Marketingstratégiája – (<https://veszprem.hu/onkormanyzat/strategiak-programok-koncepcioik/4490-marketingstrategia>)

Stratégiai tervdokumentum megnevezése	A stratégiai tervdokumentum jelen klímastratégia szempontjából releváns részei	Veszprém MJV lakóterületi klímastratégiájának kapcsolódó intézkedései
	ván kiépíteni az önkormányzat a várostermék értékkínálata mentén (rendezvények, infrastrukturális fejlesztések, közszolgáltatások, felsőoktatás stb.)	

A fentiek alapján összességében megállapítható, hogy **Veszprém MJV Jutasi út - Aradi vértanúk útja – Aulich Lajos utca – Haszkovó utca és Munkácsy Mihály utca által határolt lakótelepi terület helyi lakóterületi klímastratégiája összhangban van a település egyéb elfogadott stratégiai tervdokumentumaiban foglaltakkal.**

VIII. A városrész klímavédelmi jövőképe 2030-ig

Veszprém MJV Jutasi út - Aradi vértanúk útja – Aulich Lajos utca – Haszkovó utca és Munkácsy Mihály utca által határolt lakótelepi terület klímavédelmi jövőképének kialakítása során figyelembe vettük a település meglévő stratégiai dokumentumait, a KBTSZ módszertanban található Települési Alkalmazkodási Barométer (TAB) főbb megállapításait, valamint az önkormányzat munkatársaival folytatott szakmai egyeztetéseken elhangzottakat. Ezek figyelembe vételével az Önkormányzat 2020-ban, a 2030-ig szóló Klímastratégia elfogadásával

„Lakótelep – a zöldfelületek kiterjesztésével és az innovatív hatékonyságnövelési megoldások alkalmazásával, a beton város helyett, élhető, klímatudatos, fenntartható zöld-városrész ”

jövőképet határozta meg. A konkrét megvalósíthatóság érdekében közép és hosszú távú célok rögzítésére van szükség. A középtávú jövőkép a hazai stratégiai szakpolitikai dokumentumokhoz illeszkedve 2030-ig, a hosszú távú jövőkép pedig 2050-ig jelöli ki a város klímastratégiai irányait.

Ezen cél teljesüléséhez elengedhetetlen:

- A városi közintézmények és lakóépületek, szolgáltató létesítmények energiahatékonyságának javítása, valamint a megújuló energiaforrások részarányának növelése
- Közlekedési infrastruktúrák energiahatékonyságának javítása és a környezetbarát közlekedési módok támogatása és fejlesztése
- A keletkezett hulladék mennyiségének a csökkentése
- Az integrált vízgazdálkodás előtérbe helyezése
- A településrész zöld infrastruktúrájának fejlesztése - zöldstratégia megvalósítása
- A lakosság klíma- és környezettudatos életvitelének erősítése

IX. Klímastratégiai célrendszere

7. ábra: A településrészi klímastratégia célrendszere

1. Dekarbonizációs és mitigációs célkitűzések

Dekarbonizáció azon szakpolitikák eredményei, amelyek az energia- és anyagfelhasználás mérséklésén, az igények befolyásolásán keresztül üvegházhatású gáz kibocsátás (ÜHG kibocsátás) csökkentéséhez vezetnek. Mitigáció alatt az éghajlatváltozás kiváltó okainak megelőzésére tett konkrét intézkedéseket, beavatkozásokat értjük. A klímastratégia dekarbonizációs célértékeinek meghatározásához elengedhetetlen az Európai Parlament és a Tanács 525/2013/EU rendelete³⁵, illetve a Második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia keretében készült Hazai Dekarbonizációs Útiterv³⁶. Továbbá fontos a III. Nemzeti Energiahatékonysági Cselekvési Terv (NEHCsT)³⁷ is, amely tartalmazza a nemzeti energiahatékonysági és energia megtakarítási célértékeket, valamint az energiahatékonysági irányelv végrehajtásához szolgáló szakpolitikai intézkedéseket.

Veszprém MJV Jutasi út - Aradi vértanúk útja – Aulich Lajos utca – Haszkovó utca és Munkácsy Mihály utca által határolt lakótelepi terület helyi klímavédelmi jövőképét alapul véve fogalmazódtak meg a település

³⁵ AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 525/2013/EU RENDELETE az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának nyomon követésére és bejelentésére, valamint az éghajlatváltozással kapcsolatos egyéb információk nemzeti és uniós szintű bejelentésére szolgáló rendszerről, valamint a 280/2004/EK határozat hatályon kívül helyezéséről (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R0525&from=NL>)

³⁶ Második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia (https://www.kormany.hu/download/f/6a/f0000/N%C3%89S_2_strat%C3%A9gia_2017_02_27.pdf)

³⁷ III. Nemzeti Energiahatékonysági Cselekvési Terv (NEHCsT) (https://www.kormany.hu/download/1/25/80000/III%20Nemzeti%20Energiahat%C3%A9konys%C3%A1gi%20Cselekv%C3%A9si%20Terv_HU.PDF)

dekarbonizációs és mitigációs célkitűzései, melyek hozzájárulnak a jövőképhez kapcsolódóan rögzítettek teljesüléséhez, illetve számszerűsítik azt.

A település mitigációs és dekarbonizációs intézkedései az alábbi témakörökre terjednek ki:

- városi közintézmények (épületek) és lakóépületek energetikai korszerűsítése (épületszigetelés, fűtés-korszerűsítés, megújulók alkalmazása)
- városi közszolgáltatások (távhő és használati meleg víz szolgáltatás, hulladékszállítás, városüzemeltetés, közösségi közlekedés stb.) energiahatékonyságának javítása
- városi zöldfelület gazdálkodás (zöldfelületek bővítése, a növényzet szén-megkötő képességének erősítése)
- városi nagyobb ipari létesítmények mitigációs és dekarbonizációs tevékenységének elősegítése, nyomon követése, értékelése
- településtervezés, forgalomszervezés

Veszprém MJV Jutasi út - Aradi vértanúk útja – Aulich Lajos utca – Haszkovó utca és Munkácsy Mihály utca által határolt lakótelepi terület helyi lakóterületi klímastratégiájának dekarbonizációs és mitigációs célkitűzései összhangban a korábban említett stratégiai dokumentumokkal a következőképpen alakult:

Dá-1. célkitűzés: A városi közintézmények és lakóépületek, szolgáltató létesítmények energiahatékonyságának javítása, valamint a megújuló energiaforrások részarányának növelése. Az önkormányzati fenntartású és lakossági épületek energetikai szempontú felújítása 70%-ban történjen meg, illetve a felhasznált energia 25%-a megújuló energiaforrásokból származzon 2025-ig.

Dá-2. célkitűzés: Közlekedési infrastruktúrák energiahatékonyságának javítása és a környezetbarát közlekedési módok támogatása és fejlesztése. 2026-ra a közlekedési eszközökkel megtett km-ek 35 %-a közösségi eszközökkel, 10 %-a kerékpárral történjen úgy, hogy a közösségi közlekedés járműparkja 10 évnél ne legyen öregebb és legyen környezetbarát

Dá-3. célkitűzés: A keletkezett hulladék mennyiségének a csökkentése. 2026-ra településrészen a keletkezett hulladékok 10%-a kerüljön lerakásra és 50%-a anyagában elsődleges és másodlagos hasznosításra.

2. Adaptációs és felkészülési célkitűzések

Az adaptációs célkitűzések meghatározásához a Települési Alkalmazkodási Barométerrel (TAB) kapcsolatban folytatott megbeszélések főbb megállapításai, az önkormányzat munkatársaival folytatott szakmai egyeztetéseket, a releváns stratégia dokumentumok következtetéseit, valamint a helyzetértékelés során tett megállapításokat használtuk fel. Ezek alapján megállapítható, hogy Veszprém MJV Jutasi út - Aradi vértanúk útja – Aulich Lajos utca – Haszkovó utca és Munkácsy Mihály utca által határolt lakótelepi terület helyi lakóterületi klímastratégiájának általános adaptációs és felkészülési céljai az alábbi tématerületekhez kapcsolódnak:

Aá-1 célkitűzés: Az éghajlatváltozás egészségügyi hatásaira való felkészülés a településrész környezet-egészségügyi helyzetének és intézményrendszerének javítása által 2030-ig.

Aá-2 célkitűzés: Árvízvédelmi rendszer fejlesztés, villámárvizek elleni védekezés, vízfelhasználás hatékonyságának növelése a 2020-as szinthez képest, az integrált vízgazdálkodás előtérbe helyezése által 2030-ig. 2026-ra a településrész területén az ivóvízellátás legyen biztonságos és folyamatos, a lehullott csapadék 60 %-a kerüljön hasznosításra.

Aá-3 célkitűzés: A településrész zöld infrastruktúrájának fejlesztése a városi és a város környéki zöldterületek természeti állapotának, integritásának megőrzésével, az inváziós növények és állatok elleni fellépéssel. Az egy főre jutó zöldterület aránya érje el a 25 m² –t 2030-ig. Ez a célkitűzés 2021-ben teljesült.

3. Szemléletformálási, klímatudatossági célkitűzések

A klímastratégia szemléletformálási célkitűzéseinek alapjául az Energia- és Klímatudatossági Szemléletformálási Cselekvési Terv (EKSzCsT)³⁸ szolgált, melynek fő célja az energia- és klímatudatosság terjesztése. A szemléletformálás terén az alábbi öt fő tématerületet javasolt érinteni a cselekvési tervben foglaltak alapján:

- Energiahatékonyság és energiatakarékosság
- Megújuló energia-felhasználás
- Közlekedési energia megtakarítás és kibocsátás-csökkentés
- Erőforrás-hatékony és alacsony szén-dioxid-intenzitású gazdasági és társadalmi berendezkedés
- Megváltozott klímaviszonyokhoz való alkalmazkodás

A fentiek alapján Veszprém MJV Jutasi út - Aradi vértanúk útja – Aulich Lajos utca – Haszkovó utca és Munkácsy Mihály utca által határolt lakótelepi terület helyi lakóterületi klímastratégiája az alábbi szemléletformálási célokat határozza meg:

Sz-1 célterület: Klímatudatos szemlélet megvalósítása az önkormányzat és cégeinek működésében

Sz-2 célterület: A lakosság klíma- és környezettudatos életvitelének erősítése, a klímaváltozáshoz való alkalmazkodási lehetőségek (jó gyakorlatok) ismertté válása

Sz-3 célterület: A feladatok eredményes és hatékony végrehajtása érdekében együttműködési rendszereket kialakítása a helyi civil és gazdasági szervezetekkel

³⁸ Energia- és Klímatudatossági Szemléletformálási Cselekvési Terv (<https://2010-2014.kormany.hu/download/0/0c/41000/Energia-%20%C3%A9s%20Kl%C3%ADmatudatoss%C3%A1gi%20Szeml%C3%A9letform%C3%A1si%20Cselekv%C3%A9si%20Terv.pdf>)

X. Klímastratégiai intézkedések

1. Dekarbonizációs és mitigációs intézkedések

Az alábbiakban a klímastratégia dekarbonizációs és mitigációs intézkedései kerülnek bemutatásra. Egyes intézkedéseket a tovább tervezés során, a szolgáltatókkal történő egyeztetések alapján, illetve az egyes igazgatási és intézményi hatáskörökre figyelemmel lehet részletesebben kidolgozni. Ebben az esetben a forrásigény csak előzetes becslés lehet, amelyet a későbbiekben pontosítani szükséges. Az intézkedések további paraméterei is ennek megfelelően változhatnak. A finanszírozás igényénél csillaggal (*) jelölt összegek az egyes intézkedések elfogadása előtt véglegesíthetők.

Dá-1. célkitűzés: A városi közintézmények és lakóépületek, szolgáltató létesítmények energiahatékonyságának javítása, valamint a megújuló energiaforrások részarányának növelése. Az önkormányzati fenntartású és lakossági épületek energetikai szempontú felújítása 70 %-ban történjen meg, illetve a felhasznált energia 25 %-a megújuló energiaforrásokból származzon 2025-ig.

Közüntézmények épületenergetikai korszerűsítése, megújuló energiafelhasználással kiegészítve			M(1) beavatkozás
Az intézkedés a településrészt közigazgatási, egészségügyi, szociális, oktatási és kulturális és közintézmények épületeinek energetikai korszerűsítését (hőszigetelését, nyílászáró cseréjét, gépészeti korszerűsítését), megújuló energiafelhasználásuk bővítését foglalja magában.			
<i>Kapcsolódás a városi klímastratégia célkitűzéseibe:</i>	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	Dá-1		
<i>Időtáv:</i>	folyamatos		
<i>Felelős:</i>	Veszprém MJV Önkormányzat, Fenntartók		
<i>Célcsoport:</i>	Fenntartó intézmények, annak munkatársai, lakosság		
<i>Finanszírozási igény:</i>	1,5 M Ft*		
<i>Lehetséges forrás:</i>	Nemzetközi, uniós és hazai pályázati források		

Lakóépületek energetikai korszerűsítése			M(2) beavatkozás
A légszennyező anyagok kibocsátás mérséklésének egyik leghatékonyabb módja a lakóépületek üzemeltetéséhez szükséges energiaigény csökkentése (villamos energia, földgáz, egyéb energiahordozók felhasználásának mérséklése). Az intézkedés a következő elemeket foglalja magába: határoló szerkezetek hőszigetelése; épületenergetikai rendszerek, berendezések korszerűsítése; megújuló energia felhasználásra irányuló technológiák telepítése, ezek között különösen passzív és aktív szolár technológiák, hőszivattyú-rendszerek alkalmazása; zöldhomlokzat, zöldtető létesítése stb.			
<i>Kapcsolódás a városi klímastratégia célkitűzéseibe:</i>	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	Dá-1		Sz-2, Sz-3
<i>Időtáv:</i>	folyamatos		
<i>Felelős:</i>	Veszprém MJV Önkormányzat, Lakosság		
<i>Célcsoport:</i>	Lakosság		
<i>Finanszírozási igény:</i>	500-600M Ft*		
<i>Lehetséges forrás:</i>	Otthon Melege Program, Nemzetközi, uniós és hazai pályázati források, vállalkozások, lakosság saját forrásai		

Távhőellátó rendszer fejlesztése (rekonstrukció, bővítés, a megújuló energiaforrások részarányának növelése, távhűtő-rendszer integrálása)			M(3) beavatkozás
Az intézkedés keretein belül a távhő ellátó rendszer (vezetékhalózat, hőközpontok) felújítása és bővítése, a sziget-szerű rendszerek összekapcsolása, a megújuló energiahordozók részarányának növelése kerülnek megvalósításra			
<i>Kapcsolódás a városi klímastratégia célkitűzéseibe:</i>	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	Dá-1		
<i>Időtáv:</i>	2030		
<i>Felelős:</i>	Veszprém MJV Önkormányzat		
<i>Célcsoport:</i>	Lakosság		
<i>Finanszírozási igény:</i>	1M Ft*		
<i>Lehetséges forrás:</i>	Nemzetközi, uniós és hazai pályázati források		

Dá-2. célkitűzés: Közlekedési infrastruktúrák energiahatékonyságának javítása és a környezetbarát közlekedési módok támogatása és fejlesztése. 2026-ra a közlekedési eszközökkel megtett km-ek 35 %-a közösségi eszközökkel, 10 %-a kerékpárral történjen úgy, hogy a közösségi közlekedés járműparkja 10 évnél ne legyen öregebb és legyen környezetbarát

Belterületi közlekedésfejlesztés			M(4) beavatkozás
A fejlesztés célja a településrész közlekedés infrastruktúrájának a javítása, különös tekintettel a Gazdasági Programban kiemelt belterületi útfejlesztési tervekre (Jutasi út –Bagolyvári út kereszteződése, illetve Jutasi út –Kopácsi József utca kereszteződése).			
<i>Kapcsolódás a városi klímastratégia célkitűzéseibez:</i>	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	Dá-2		
<i>Időtáv:</i>	2030		
<i>Felelős:</i>	Veszprém MJV Önkormányzat		
<i>Célcsoport:</i>	Lakosság		
<i>Finanszírozási igény:</i>	300millió Ft*		
<i>Lehetséges forrás:</i>	Nemzetközi, uniós és hazai pályázati források		

Közösségi közlekedés fejlesztése – Smart Veszprém			M(5) beavatkozás
A fejlesztés célja a településrész közösségi közlekedési szolgáltatás színvonalának javítása a tömegközlekedés infrastruktúrájának fejlesztésével, a kényelmes, utasbarát járműpark kialakításával (esélyegyenlőség, akadálymentesítés), környezetbarát technológiák elterjedésének ösztönzésével, illetve az intelligens szolgáltatásokkal (utastájékoztatási rendszerfejlesztés, menetrend összehangolás, elektronikus jegyrendszer)			
<i>Kapcsolódás a városi klímastratégia célkitűzéseibez:</i>	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	Dá-2		
<i>Időtáv:</i>	2030		
<i>Felelős:</i>	Veszprém MJV Önkormányzat, Szolgáltató		
<i>Célcsoport:</i>	Lakosság		
<i>Finanszírozási igény:</i>	1M Ft*		
<i>Lehetséges forrás:</i>	Nemzetközi, uniós és hazai pályázati források		

Kerékpáros és gyalogos infrastruktúra fejlesztése			M(6) beavatkozás
A kerékpáros forgalom folyamatosan növekszik a településrészen, emiatt elengedhetetlen a kerékpáros infrastruktúra fejlesztése (közösségi kerékpárrendszer, közterületi kerékpártároló-telepítés) és a hozzá kapcsolódó szolgáltatások bővítése (kerékpárkölsönzés, önkiszolgáló gyors szervíz, szervíz, kerékpáros pihenő, kerékpáros túravezetés, idegenvezetés, kerékpáros központ). Pl. Jutasi út menti kerékpárút, bérelhető elektromos roller és kismotor, elektromos közbringa rendszer a Barátságpark érintésével.			
<i>Kapcsolódás a városi klímastratégia célkitűzéseibe:</i>	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	Dá-2		
<i>Időtáv:</i>	2030		
<i>Felelős:</i>	Veszprém MJV Önkormányzat		
<i>Célcsoport:</i>	Lakosság		
<i>Finanszírozási igény:</i>	300millió Ft*		
<i>Lehetséges forrás:</i>	Nemzetközi, uniós és hazai pályázati források		

E-mobilitás használatának elősegítése			M(7) beavatkozás
Az e-mobilitás infrastruktúra és eszközállomány fejlesztése egyrészt jelenti az elektromos közösségi közlekedési járműállomány bővítését, cseréjét, másrészt az egyéni közlekedés számára töltőpontok kialakítását. 2022-ben a lakótelepen lévő buszfordulónál a sikeres pályázatoknak köszönhetően elektromos autóbuszok töltésére alkalmas töltőpont létesül, és 5 db elektromos autóbusz kerül a flottába.			
<i>Kapcsolódás a városi klímastratégia célkitűzéseibe:</i>	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	Dá-2		
<i>Időtáv:</i>	2020-2040		
<i>Felelős:</i>	Veszprém MJV Önkormányzat		
<i>Célcsoport:</i>	Lakosság		
<i>Finanszírozási igény:</i>	1M Ft*		
<i>Lehetséges forrás:</i>	Nemzetközi, uniós és hazai pályázati források		

Dá-3. célkitűzés: A keletkezett hulladék mennyiségének a csökkentése. 2026-ra településrészén a keletkezett hulladékok 10%-a kerüljön lerakásra és 50%-a anyagában elsődleges és másodlagos hasznosításra.

Biológiailag lebomló szervesanyag mennyiségének csökkentése			M(8) beavatkozás
A fejlesztés célja a háztartásokban keletkező zöldhulladékok mennyiségének csökkentése érdekében a házi komposztálás további népszerűsítése, aprítógépek beszerzése, illetve a háztartási szilárd vegyes hulladékon belül az ételmaradványok arányának csökkentése a tudatos vásárlásra és fogyasztásra irányuló szemléletformálás révén.			
<i>Kapcsolódás a városi klímastratégia célkitűzéseiből:</i>	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	Dá-3		
<i>Időtáv:</i>	2020-2025		
<i>Felelős:</i>	Veszprém MJV Önkormányzat, VKSZ Zrt		
<i>Célcsoport:</i>	Lakosság		
<i>Finanszírozási igény:</i>	10-20millió Ft*		
<i>Lehetséges forrás:</i>	Nemzetközi, uniós és hazai pályázati források		

2. Adaptációs és felkészülési intézkedések

Az alábbiakban a klímastratégia adaptációs és felkészülési intézkedések kerülnek bemutatásra. A finanszírozás igényénél csillaggal (*) jelölt összegek a tovább tervezés során a szolgáltatókkal történő egyeztetések alapján, illetve az egyes igazgatási és intézményi hatáskörökre figyelemmel pontosításra kerülnek.

Aá-1 célkitűzés: Az éghajlatváltozás egészségügyi hatásaira való felkészülés a településrész környezet-egészségügyi helyzetének és intézményrendszerének javítása által 2030-ig.

Időskorúak nappali ellátásának fejlesztése az éghajlatváltozás kedvezőtlen közegészségügyi hatásainak mérséklése érdekében			A(1) beavatkozás
A fejlesztés célja, összhangban Veszprém MJV Időügyi koncepciójával az időskorúak nappali ellátásának fejlesztése. Az intézkedés egyrészt olyan infrastrukturális beruházásokat foglal magában, amelyek az idősok intézményi keretek között történő ellátásának helyszínéül szolgáló épületek nyári hővédelmét szolgálják (hőszigetelés, nyílászárócseré, légkondicionálás, árnyékolástechnika, árnyékolás növényzet telepítésével), másrészt az ellátó személyzet számára szervezett tájékoztatásokat, programokat, amelyek az idősok nyári hőhullámok alatti ellátásának sajátosságairól szólnak.			
<i>Kapcsolódás a városi klímastratégia célkitűzéseiből:</i>	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
		Aá-1	
<i>Időtáv:</i>	2030		
<i>Felelős:</i>	Veszprém MJV Önkormányzat		
<i>Célcsoport:</i>	Lakosság		
<i>Finanszírozási igény:</i>	100millió Ft*		
<i>Lehetséges forrás:</i>	Nemzetközi, uniós és hazai pályázati források		

Helyi egészségvédelmi szűrőprogramok meghirdetése és megszervezése			A(2) beavatkozás
A globális éghajlatváltozás közvetlenül és elsősorban az időseket, a betegeket, a gyermekeket, a szív- és érrendszeri betegségben szenvedőket, a kórházban fekvő vagy otthon ápolat embereket érintik. Összhangban Veszprém MJV Időügyi koncepciójával a fejlesztés a szív-és érrendszeri betegségben szenvedők szűrését célzó helyi közegészségügyi programok megalkotását foglalja magában az érintett egészségügyi szervekkel történő együttműködésben.			
<i>Kapcsolódás a városi klímastratégia célkitűzéseihez:</i>	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
		Aá-1	
<i>Időtáv:</i>	folyamatosan		
<i>Felelős:</i>	Veszprém MJV Önkormányzat, Háziorvosok		
<i>Célcsoport:</i>	Lakosság		
<i>Finanszírozási igény:</i>	5-10millió Ft/évente		
<i>Lehetséges forrás:</i>	Nemzetközi, uniós és hazai pályázati források		

Aá-2 célkitűzés: Árvízvédelmi rendszer fejlesztés, villámárvizek elleni védekezés, vízfelhasználás hatékonyságának növelése a 2020-as szinthez képest, az integrált vízgazdálkodás előtérbe helyezése által 2030-ig. 2026-ra a településrész területén az ivóvízellátás legyen biztonságos és folyamatos, a lehullott csapadék 60 %-a kerüljön hasznosításra.

Szennyvízgyűjtő- és elvezető csatornahálózat felújítása			A(3) beavatkozás
Az projekt célja a településrész környezetének fejlesztése a korszerű szennyvízkezelési módszerek elterjesztésével, ezáltal a természeti környezetet terhelő szennyezések csökkentése. Az intézkedés keretein belül Veszprém MJV szennyvíztisztító telep kapacitás kihasználtságának növekedését elősegítő szennyvízgyűjtő, és - elvezető rendszerek kapacitásbővítése, felújítása, rekonstrukciója.			
<i>Kapcsolódás a városi klímastratégia célkitűzéseihez:</i>	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
		Aá-2	
<i>Időtáv:</i>	2030		
<i>Felelős:</i>	Veszprém MJV Önkormányzat, Bakonykarszt		
<i>Célcsoport:</i>	Lakosság		
<i>Finanszírozási igény:</i>	300-500millió Ft*		
<i>Lehetséges forrás:</i>	hazai és uniós pályázati források, saját források		

Víztakarékos technológiák elterjesztése		A(4) beavatkozás	
Napjaink egyik kiemelt települési feladata az ivóvízigény-növekedés ellensúlyozása. Ennek megvalósítása érdekében a fejlesztés a következő feladatokat irányozza elő: a településrészen található önkormányzati intézmények és az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságokban vízfogyasztás csökkentése, víztakarékos rendszer kiépítése, az esővízgyűjtés feltételeinek megteremtése és ösztönzése a műszaki és területhasználati feltételek rendelkezésre állása esetén, szürkevíz hasznosítás feltételeinek megteremtése és ösztönzése, kis csapadéktárolók létesítése közterületen, a sikeresen végrehajtott önkormányzati víztakarékossági jó példák megismertetése a lakossággal. Lakossági programok indítása, pályázati lehetőségek felkutatása, a víztakarékosság területén, illetve önkormányzati víztakarékossági szemléletformálási kampány indítása, helyi szervezetekkel és vállalkozókkal együttműködésben.			
Kapcsolódás a városi klímastratégia célkitűzéseibe:	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
		Aá-2	Sz-1, Sz-2, Sz-3
Időtáv:	folyamatos		
Felelős:	Veszprém MJV Önkormányzat, Bakonykarszt		
Célcsoport:	Lakosság		
Finanszírozási igény:	300millió Ft*		
Lehetséges forrás:	hazai és uniós pályázati források, saját források		

Aá-3 célkitűzés: A településrész zöld infrastruktúrájának fejlesztése a városi és a város környéki zöldterületek természeti állapotának, integritásának megőrzésével, az inváziós növények és állatok elleni fellépéssel. Az egy főre jutó zöldterület aránya érje el a 25 m² –t 2030-ig. Ezt a célkitűzést már sikeresen elértük.

Kálvin János park melletti inkluzív játszókert bővítés		A(5) beavatkozás	
A 2018. évben a Szerencsejáték Zrt. finanszírozása mellett, a Kálvin János parkban megvalósított ún. inkluzív (befogadó, ép és sérült gyermekek együtt játszását elősegítő) játszótér bővítése tervezett a II. és III. ütemmel, amely további játszóeszközök telepítését és elsősorban árnyékoló növénytelepítést foglal magában. EKF forrásból futókör és a játszótér fejlesztése valósulhat meg.			
Kapcsolódás a városi klímastratégia célkitűzéseibe:	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
		Aá-3	
Időtáv:	2025		
Felelős:	Veszprém MJV Önkormányzat		
Célcsoport:	Lakosság		
Finanszírozási igény:	200 millió Ft*		
Lehetséges forrás:	Szerencsejáték Zrt.		

<i>Játszótéri zöldfelületek kialakítása, növelése</i>			A(6) beavatkozás
A fejlesztés célja a játszótér beruházásoknak zöldítése, amely magába foglalja a játszótéri zöldfelület kialakítását ill. fejlesztését az árnyékolás és a kedvező mikroklíma biztosítása érdekében. A komfort növelése céljából célszerű a meglévő egységek ivókúttal történő felszerelése. A használói korosztályok kiszélesítése érdekében kapcsolódó fejlesztésként sport és fitness elemek telepítése a játék-tertek szomszédságába.			
<i>Kapcsolódás a városi klímastratégia célkitűzéseire:</i>	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
		Aá-3	
<i>Időtáv:</i>	2025		
<i>Felelős:</i>	Veszprém MJV Önkormányzat		
<i>Célcsoport:</i>	Lakosság		
<i>Finanszírozási igény:</i>	50millió Ft*		
<i>Lehetséges forrás:</i>	Nemzetközi, uniós és hazai pályázati források		

3. Szemléletformálási, klímatudatossági intézkedések

Sz-1 célterület: Klímatudatos szemlélet megvalósítása az önkormányzat és cégeinek működésében

<i>Klímatudatos munkahelyek, klímatudatos munkatársak</i>			Sz(1) beavatkozás
Hivatal és cégek klímatudatos működését elősegítő kezdeményezések támogatása és ösztönzése, klímavédelmi intézkedések bevezetése a szükséges infrastrukturális elemek kiépítésével, szolgáltatások megszervezésével. Kapcsolódó monitoring rendszer kidolgozása és működtetése, továbbá az önkormányzat és cégek munkatársainak belső képzése.			
<i>Kapcsolódás a városi klímastratégia célkitűzéseire:</i>	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
			Sz-1, Sz-2
<i>Időtáv:</i>	folyamatos		
<i>Felelős:</i>	Veszprém MJV Önkormányzat		
<i>Célcsoport:</i>	Vezetők, alkalmazottak		
<i>Finanszírozási igény:</i>	2-5millió Ft/évente		
<i>Lehetséges forrás:</i>	hazai és uniós pályázati források, saját források		

Sz-2 célterület: A lakosság klíma- és környezettudatos életvitelének erősítése, a klímaváltozáshoz való alkalmazkodási lehetőségek (jó gyakorlatok) ismertté válása

Szemléletformálás a fenntartható közlekedés és közlekedési módválasztás érdekében			Sz2) beavatkozás
A fejlesztés kiemelt területei a Kerékpározás és biztonságos közlekedés iskolai oktatása, Munkáltatói fórum a környezettudatos mobilitás érdekében, illetve a Környezetkímélő közlekedési módok promóciója. – Közlekedj okosan kampánysorozat indítása.			
<i>Kapcsolódás a városi klímastratégia célkitűzéseibe:</i>	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
			Sz-2
<i>Időtáv:</i>	2030		
<i>Felelős:</i>	Veszprém MJV Önkormányzat		
<i>Célcsoport:</i>	Lakosság		
<i>Finanszírozási igény:</i>	10millió Ft*		
<i>Lehetséges forrás:</i>	Nemzetközi, uniós és hazai pályázati források		

Háztartási, lakossági energiateljesítmény csökkentesére irányuló kommunikációs és támogató eszközrendszer kialakítása			Sz(3) beavatkozás
Az energiatakarékosságra és a hatékonyabb energiateljesítményre irányuló kommunikációs tevékenység megvalósítása. A lakosság épületenergetikai beruházásainak szakmai támogatása kiadványokon (on-line és nyomtatott) keresztül.			
<i>Kapcsolódás a városi klímastratégia célkitűzéseibe:</i>	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
			Sz-1, Sz-2
<i>Időtáv:</i>	folyamatos		
<i>Felelős:</i>	Veszprém MJV Önkormányzat, Közszolgáltató Vállalkozások, Civil szervezetek		
<i>Célcsoport:</i>	Lakosság, háztartások		
<i>Finanszírozási igény:</i>	2-3millió Ft évente		
<i>Lehetséges forrás:</i>	hazai és uniós pályázati források, saját források		

Klímapont kialakítása		Sz(4) beavatkozás	
Klímapont kialakítása a városrészben, melynek célja a lakosság számára tanácsadás, jó gyakorlatok bemutatása energiatakarékosság, klímaalkalmazkodás, megújuló energiaforrások alkalmazása, pályázati lehetőségek, pályázat írás segítése.			
Kapcsolódás a városi klímastratégia célkitűzéseibez:	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	D-1, D-3		Sz-1, Sz-2
Időtáv:	2025		
Felelős:	Veszprém MJV Önkormányzat, Közszolgáltató Vállalkozások, Civil szervezetek		
Célcsoport:	Lakosság, háztartások		
Finanszírozási igény:	5-10millió Ft évente		
Lehetséges forrás:	hazai és uniós pályázati források, saját források		

Zéro/nulla-hulladék (zero-waste) lakossági kampány indítása		Sz(5) beavatkozás	
A szemléletformáló programok szervezése szelektív hulladékgyűjtés, tudatos fogyasztás/vásárlás, illetve nulla-hulladék életmód témakörökben. Garázsvásár és lakótelepi adok-veszek szervezése. A program mottója a nulla hulladék mozgalom mottójával egyezik meg: Utasítsd vissza, Csökkentsd, Használd újra, Hasznosítsd újra, Komposztáld.			
Kapcsolódás a városi klímastratégia célkitűzéseibe:	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
			Sz-1, Sz-2
Időtáv:	folyamatos		
Felelős:	Veszprém MJV Önkormányzat, Közszolgáltató Vállalkozások, Civil szervezetek		
Célcsoport:	Lakosság, háztartások		
Finanszírozási igény:	2-3millió Ft/évente		
Lehetséges forrás:	hazai és uniós pályázati források, saját források		

Tiszta vizet a pohárba - szemléletformálási programsorozat			Sz(6) beavatkozás
A szemléletformáló program keretein belül a résztvevők megismerkedhetnek a körforgásos vízgazdálkodás alapjaival, a környezetbarát vízgazdálkodással (csapvíz fontossága), illetve a szennyvízcsatorna illemtanával.			
<i>Kapcsolódás a városi klímastratégia célkitűzéseibez:</i>	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
			Sz-1, Sz-2
<i>Időtáv:</i>	folyamatos		
<i>Felelős:</i>	Veszprém MJV Önkormányzat, Közzolgáltató Vállalkozások, Civil szervezetek		
<i>Célcsoport:</i>	Lakosság, háztartások		
<i>Finanszírozási igény:</i>	2-3millió Ft/évente		
<i>Lehetséges forrás:</i>	hazai és uniós pályázati források, saját források		

Sz-3 célterület: A feladatok eredményes és hatékony végrehajtása érdekében együttműködési rendszereket kialakítása a helyi civil és gazdasági szervezetekkel

Klímavédelmi ismeretek átadása a közoktatásban részt vevők számára			Sz(7) beavatkozás
Környezeti nevelés hangsúlyosabbá tétele a bölcsődés, óvodás, általános- és középiskolás diákok számára. A fejlesztés a következő lehetséges feladatokat foglalja magában: szakkörök, előadások, helyi tanulmányi vetélkedők szervezése és lebonyolítása a klímavédelem témakörében gyermekek bevonása a klímavédelmet szolgáló közösségi programokba, kezdeményezésekbe.			
<i>Kapcsolódás a városi klímastratégia célkitűzéseibez:</i>	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
			Sz-1, Sz-2
<i>Időtáv:</i>	folyamatos		
<i>Felelős:</i>	Veszprém MJV Önkormányzat, Civil szervezetek		
<i>Célcsoport:</i>	Közoktatási intézmények hallgatói, oktatói		
<i>Finanszírozási igény:</i>	2-5millió Ft/évente		
<i>Lehetséges forrás:</i>	hazai és uniós pályázati források, saját források		

A lakosság adaptációs ismereteinek bővítése, jó gyakorlatok bemutatása			Sz(8) beavatkozás
A szemléletformáló programok keretén belül bemutatásra kerülnek Veszprém MJV Jutasi út - Aradi vértanúk útja – Aulich Lajos utca – Haszkovó utca és Munkácsy Mihály utca által határolt lakótelepi területre váró éghajlati változások, a település sebezhetőségei és a változásokhoz való alkalmazkodást segítő technikák, illetve jó gyakorlatok (best practice).			
<i>Kapcsolódás a városi klímastratégia célkitűzéseibe:</i>	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
			Sz-1, Sz-2
<i>Időtáv:</i>	folyamatos		
<i>Felelős:</i>	Veszprém MJV Önkormányzat, Civil szervezetek		
<i>Célcsoport:</i>	Lakosság, háztartások		
<i>Finanszírozási igény:</i>	2-3millió Ft/évente		
<i>Lehetséges forrás:</i>	hazai és uniós pályázati források, saját források		

Rövid ellátási lánc (REL): helyi termelés – helyi feldolgozás – helyi fogyasztás előterbe helyezése, ösztönzése – Termelj helyben, fogyassz helyben			Sz(9) beavatkozás
A fejlesztés keretében a településrész ösztönözi a közétkeztetésben a helyi termékek előnyben részesítését, továbbá különböző szemléletformálási tevékenységek (pl. kertészeti versenyek, iskolai tanveteményesek, kertészeti klubok működtetése) révén elősegíti a saját felhasználásra irányuló zöldség- és gyümölcsstermesztés népszerűségének növelését.			
<i>Kapcsolódás a városi klímastratégia célkitűzéseibe:</i>	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	Dá-2		Sz-2, Sz-3
<i>Időtáv:</i>	folyamatosan		
<i>Felelős:</i>	Veszprém MJV Önkormányzat, Civil szervezetek		
<i>Célcsoport:</i>	Lakosság		
<i>Finanszírozási igény:</i>	2-5millió Ft/évente		
<i>Lehetséges forrás:</i>	hazai és uniós pályázati források, saját források		

XI. Végrehajtási keretrendszer

1. Intézményi együttműködési keretek

Veszprém MJV Jutasi út - Aradi vértanúk útja – Aulich Lajos utca – Haszkovó utca és Munkácsy Mihály utca által határolt lakótelepi terület helyi lakóterületi klímastratégiájának végrehajtásáért elsődlegesen a település önkormányzata a felelős, ugyanakkor – nemzeti és uniós hozzájárulások mellett – a teljes lakosság, intézményi és vállalkozói kör együttműködését igényli. Az önkormányzat feladatai a lakóterületi klímastratégia végrehajtásával kapcsolatban az alábbiakra terjednek ki:

- a klímastratégiában kijelölt intézkedések közül az önkormányzat és intézményei hatáskörébe utaltak teljes körű végrehajtása, az ahhoz szükséges szervezet- és működésfejlesztés végrehajtása;
- a klímastratégiában foglalt intézkedések végrehajtását szolgáló pénzügyi források, mindenekelőtt pályázati lehetőségek felkutatása, pályázatok összeállítása, projektek adminisztratív lebonyolítása;
- a klímastratégia végrehajtásához szükséges egyeztetések lebonyolítása;
- a klímastratégia végrehajtásában potenciálisan részt vállalni képes intézmények, civil szervezetek, gazdasági és szakmai szervezetekkel célirányos együttműködések kialakítása;
- klímastratégia végrehajtásának nyomon követése.

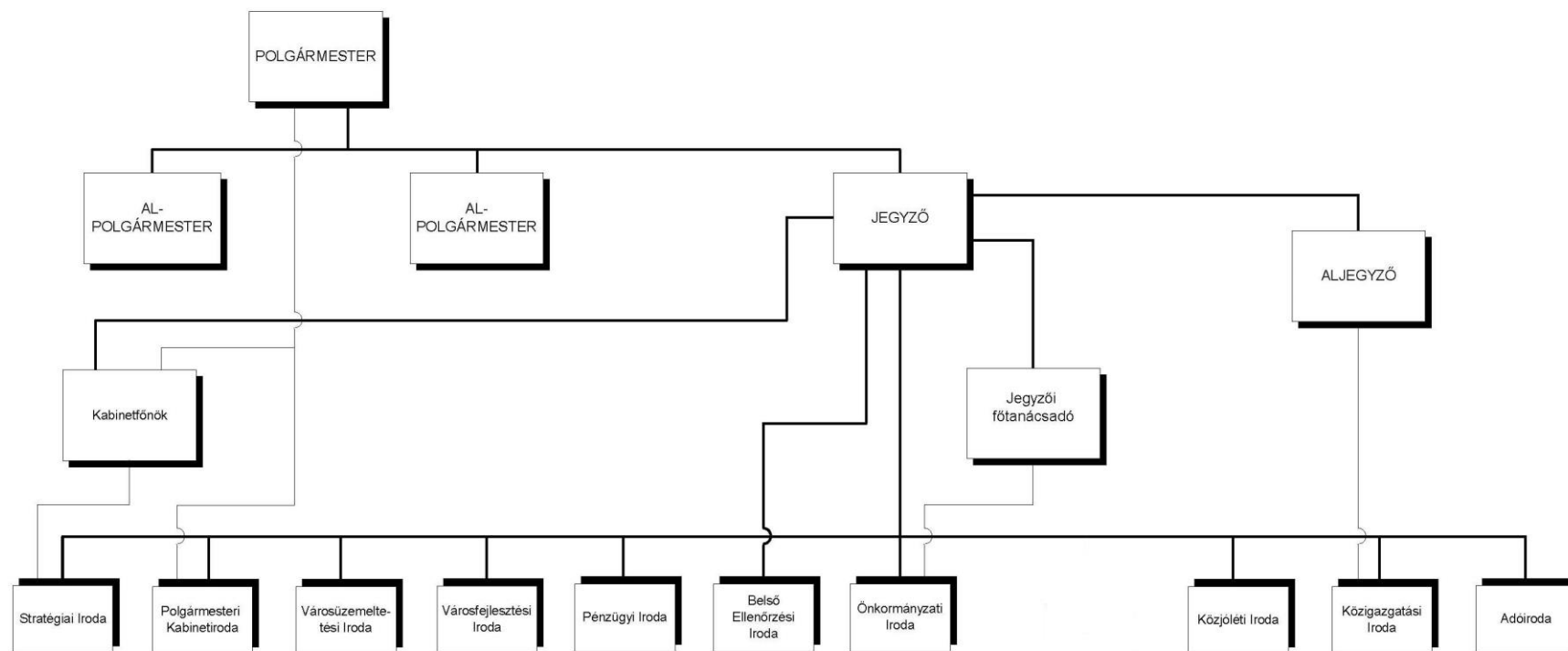
A klímastratégia végrehajtását szolgáló helyi partnerség folyamatos fejlesztése érdekében az Önkormányzat a kiemelt jelentőségű döntéseket, fejleményeket, eseményeket és dokumentumokat megosztja honlapján (www.veszprem.hu) az érdeklődőkkel.

- A közfeladatot ellátó szerv hivatalos neve: Veszprémi Polgármesteri Hivatal
 - o székhelye: 8200 Veszprém, Óváros tér 1.
 - o elektronikus levélcím: vmjv@gov.veszprem.hu

Veszprém MJV Jutasi út - Aradi vértanúk útja – Aulich Lajos utca – Haszkovó utca és Munkácsy Mihály utca által határolt lakótelepi terület helyi lakóterületi klímastratégiájában foglalt célok megvalósításának felügyeletét a polgármester látja el. Vezetésével **klímavédelmi munkacsoport alakul**, amely a polgármesteri hivatal illetékes szervezeti egységeit összefogja, kapcsolatot tart az önkormányzat intézményeivel, a városban működő gazdálkodó és társadalmi szervezetekkel, intézményekkel. A munkacsoport – amely rendszeres tájékoztatást nyújt a Képviselő-testület részére – Veszprém Város Önkormányzata Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 49/2019.(III.28.) önkormányzati rendelet szerint végzi tevékenységét.

Az Önkormányzat a felmerülő feladatokat ellátó Polgármesteri Hivatal a tevékenységeit a Veszprém város Önkormányzati Szervezeti és Működési Szabályzatában³⁹ (a továbbiakban SZMSZ) meghatározottak szerint végzi (8. ábra). Az Önkormányzati Hivatal belső szervezeti egységeinek elnevezése: iroda. Az SZMSZ XII. fejezete alapján a Polgármesteri Hivatal szervezeti egységei: Polgármesteri kabinetiroda, Adóiroda, Belső ellenőrzési iroda, Közigazgatási iroda, Közjóléti iroda, Önkormányzati iroda, Pénzügyi iroda, Stratégiai iroda, Városfejlesztési iroda illetve a Városüzemeltetési iroda.

³⁹ Veszprém Város Önkormányzata Képviselő-testületének 49/2019.(III.28.) határozata (hatályos 2020. március)

8. ábra: Veszprém MJV Polgármesteri Hivatala - Szervezeti felépítés (Forrás: SZMSZ)

Az Önkormányzat kötelező és önként vállalt feladatai az SZMSZ-ben foglaltak szerint az alábbiak:

Az Adóiroda ellátja a helyi adóval, gépjárműadóval, termőföld bérbeadásából származó jövedelemadó és talajterhelési díjjal kapcsolatos adókivetési és adóbehajtási feladatokat.

Belső Ellenőrzési Iroda feladata elemezni, vizsgálni és értékelni a belső kontrollrendszerek kiépítésének, működésének jogszabályoknak és szabályzatoknak való megfelelését.

Közigazgatási Iroda ellátja, vagy döntésre előkészíti a jegyző hatáskörébe tartozó általános igazgatási feladatokat és közigazgatási hatósági ügyeket.

Közjóléti Iroda feladata a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi ügyekkel kapcsolatos önkormányzati, társulási döntések előkészítése és végrehajtása; valamint az egészségügyi ellátást érintő ügyekkel kapcsolatos önkormányzati döntések előkészítése- az előterjesztések előkészítése kivételével- és végrehajtása, illetve segíti a szociális és gyermekjóléti intézmények, az egészségügyi intézmény szakmai tevékenységét.

Önkormányzati Iroda ellátja a Községi Tanács, a képviselő-testület, a polgármesterek, alpolgármesterek, a településrészi önkormányzatok, a nemzetiségi önkormányzatok, a bizottságok, a Veszprémi Kistérség Többcélú Társulásának Társulási Tanácsa a képviselők, a jegyző munkájához kapcsolódó szervezési, ügyviteli, jogi és információs tevékenységet.

Pénzügyi Iroda ellátja a Községi Tanács, Eplény Községi Önkormányzat Képviselő-testülete, a polgármesterek és a jegyző gazdálkodási és pénzügyi feladatkörében a döntés-előkészítés és végrehajtás szervezését, valamint koordinálja a költségvetési, tervezési, számviteli, pénzellátási feladatokat, koordinálja az önkormányzati fenntartású költségvetési szervek gazdálkodását.

Polgármesteri Kabinetiroda feladata a közművelődési, közgyűjteményi, művészeti, turisztikai ügyekkel, valamint a civil szervezetekkel kapcsolatos önkormányzati döntések előkészítése, végrehajtása, koordinálja a közművelődési, közgyűjteményi és előadó-művészeti intézmények szakmai tevékenységét, közreműködik a közművelődési, közgyűjteményi és előadó-művészeti intézmények vonatkozásában a Községi Tanács irányítói jogosítványainak gyakorlásában, továbbá a Veszprémi Turisztikai Közhasznú Non-profit Kft. által ellátott feladatok ellenőrzésében.

Stratégiai Iroda ellátja a feladatkör szerinti Minisztérium és a Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata között a 2014-2020 közötti időszak Területi és Településfejlesztési Operatív Program 6. Fenntartható városfejlesztés prioritásának végrehajtásáról szóló megállapodás program végrehajtási (programmenedzsment) feladatait, továbbá ellátja a Modern Városok Program pályázati tevékenységével összefüggő feladatokat, valamint:

- döntéshozatalra előkészíti az európai uniós pályázatokat, koordinálja a Hivatal más szervezeti egységeinek ehhez kapcsolódó tevékenységét,
- koordinálja a nyertes európai uniós pályázatok végrehajtását, elszámolását, utánkövetését,
- ellátja a pályázatok projekt- menedzsmenti feladatait,
- közreműködik az önkormányzatok intézményeinek európai uniós pályázati tevékenységében, ellátja az önkormányzatot és a polgármesteri hivatalt érintően a pályázati lehetőségek felderítését,
- előkészíti az érintett szervezeti egységekkel közösen a városfejlesztési stratégiát, szervezi annak végrehajtását, gondoskodik a programok egyeztetéséről,

Városfejlesztési Iroda feladata az építési, létesítési engedélyhez kötött önkormányzati infrastrukturális, közterületi, közúti, magasépítési, környezetvédelmi, vízgazdálkodási, energetikai fejlesztési döntések előkészítése, más hivatali szervezeti egységek kapcsolódó tevékenységének koordinálása, a költségvetésben jóváhagyott fejlesztési feladatok végrehajtása, illetve gondoskodik az önkormányzati energetikai feladatok ellátásáról, irányítja az energiasztratégia operatív végrehajtását.

Városüzemeltetési Iroda feladata az építési, létesítési engedélyhez nem kötött önkormányzati infrastrukturális, közterületi, közúti, környezetvédelmi, vízgazdálkodási, energetikai létesítmények fenntartása, felújítása, a költségvetésben jóváhagyott feladatok végrehajtása, továbbá:

- ellátja az önkormányzati vízgazdálkodási és közlekedési feladatkörbe tartozó üzemeltetési célú döntések előkészítését,
- ellátja az önkormányzati város- és községüzemeltetési feladatkörbe tartozó döntések előkészítését, és ellátja végrehajtásuk szervezését (közvilágítással, díszkivilágítással, padok, műemlékek, szökőkutak, szobrok, nyilvános WC-k üzemeltetésével kapcsolatos feladatok),
- ellátja az önkormányzati közterületek, parkfelületek, zöldterületek fenntartásával és kezelésével kapcsolatos döntések előkészítését, és végrehajtásuk szervezését,
- ellátja az önkormányzati játszóterek fenntartásával kapcsolatos feladatkörébe tartozó döntések előkészítését, és ellátja végrehajtásuk szervezését,
- ellátja az önkormányzatok köztisztasággal kapcsolatos feladatkörébe tartozó döntéseinek előkészítését, és végrehajtásuk szervezését, a köztisztasági szolgáltatási feladatok koordinálását

2. Érintettek, partnerségi terv

Veszprém MJV Jutasi út - Aradi vértanúk útja – Aulich Lajos utca – Haszkovó utca és Munkácsy Mihály utca által határolt lakótelepi terület helyi lakóterületi klímastratégiájának tervezésében és megvalósításában kiemelten fontos, hogy a lehető legtöbb érintett bekapcsolódhasson a teljes folyamatba - a tervezéstől, a megvalósításon át, a nyomon követésig. Ez alapján felmérésre kerültek a legfontosabb érintettek, partnerek. A klímastratégiai tervezési folyamat kivitelezésének, a klímapartnerség kiépítésének, az érintettek bevonásának javasolt lépései az alábbiak⁴⁰:

- 1) Irányító és döntéshozó csoport kialakítása: Az önkormányzaton belül, a vezető beosztású tisztségviselőkből, a főbb fejlesztési irányok kijelöléséért felelős személyekből álló csoport.
 - a. A csoportot a polgármester hívja össze és vezeti, tagjai:
 - i. a képviselőtestület tagjai,
 - ii. a Polgármesteri Kabinetiroda, Stratégiai Iroda, Városfejlesztési Iroda, Városüzemeltetési Iroda, valamint a Pénzügyi Iroda kijelölt képviselője.
- 2) Érintett szervezetek, amelyek a klímastratégiában meghatározandó mitigációs és adaptációs intézkedések végrehajtásához hozzájárulnak (pl. képviselő-testület tagjai, közszolgáltatási, oktatási intézmények, egyetem, jelentősebb gazdálkodó szervezetek, civil és szakmai szervezetek, egyházak, helyi vallási közösségek stb.)
- 3) Klímavédelmi munkacsoport kialakítása: tagjai az éghajlatváltozás szempontjából kiemelt fontosságú helyi szereplők (közszolgáltatási, felsőoktatási és irányítási intézmények és cégek vezetői, jelentősebb gazdálkodó szervezetek, civil és szakmai szervezetek).
 - a. A Klímavédelmi munkacsoportot a polgármester hívja össze és vezeti. Koordinátora (Klíma koordinátor) a polgármester által kijelölt személy. Tagjai:
 - i. a Polgármesteri Kabinetiroda, Stratégiai Iroda, Városfejlesztési Iroda, illetve a Városüzemeltetési Iroda kijelölt képviselője

⁴⁰ Klímabarát Települések Szövetsége: Módszertani Útmutató Városi Klímastratégiák kidolgozásához

- ii. VKSZ Veszprémi Közütemi Szolgáltató Zrt., VHK Veszprémi Hulladékgyűjtő-
kodási Közzolgáltató Nonprofit Kft. BAKONYKARSZT Víz- és Csatornamű
Zrt., NKM Energia Zrt, illetve az E.ON Zrt. kijelölt képviselője
 - iii. Csalán Egyesület, Bakony-Balaton Környezetvédelmi Oktatóközpont Egyesület,
valamint a Műszakiak Országos Környezetvédelmi Egyesületének kijelölt képviselője
 - iv. Közköztartási intézmények kijelölt képviselője (óvoda, általános iskola, középiskola,
egyetem)
 - v. Megyei klímaplatform képviselője
 - vi. Kamarai, klaszter és egyéb szervezetek képviselője, jelentősebb városi rendezvé-
nyek szervezői (eseti meghívással, beszámoltatással)
- 4) Irányítottan megkeresendő partnerek körének megszólítása: A rendszeresen ülésező munkacsoport mellett, azon fontos helyi szereplők (további gazdasági szereplők, civilek, intézmények), akik nem vesznek részt a csoport munkájában, lehetőséget kaphatnak a készülő anyagok véleményezésére a folyamat kitüntetett pontjain (pl. előterjesztés tervezetek).
- 5) Szélesebb társadalom bevonása: A helyi társadalmat, a lakosságot folyamatosan tájékoztatni kell a stratégiai tervezési folyamatról, illetve a megvalósításról, lehetőséget kell adni az érdemi vélemény-nyilvánításra.

3. Finanszírozás

A Veszprém MJV Jutasi út - Aradi vértanúk útja – Aulich Lajos utca – Haszkovó utca és Munkácsy Mihály utca által határolt lakótelepi terület helyi lakóterületi klímastratégiája által meghatározott intézkedések végrehajtásához az elérhető nemzetközi és hazai források felkutatása és a meghatározott intézkedések költségeinek becslése szükséges. A településrészi klímastratégia eredményességét nagyban befolyásolja az intézkedések költségeinek meghatározása, ezért szükséges a források feltárása és beazonosítása.

Veszprém MJV klímastratégiájának középtávú fejlesztési terve szempontjából különösen lényegesek lesznek a következő uniós költségvetési időszak (2021-2027) lehetőségei. Az EU beruházásainak célterületei az alábbiak⁴¹:

- Intelligensebb Európa: az innováción, a digitalizáción, a gazdasági átalakuláson és a kisvállalkozásoknak nyújtott támogatáson keresztül
- Zöldebb, karbonmentes Európa: a Párizsi Megállapodás végrehajtásával, valamint az energiaügyi átállásba, a megújuló energiaforrásokba és az éghajlatváltozás elleni küzdelembe való befektetéssel
- Jobban összekapcsolódó Európa: a stratégiai szállítási és digitális hálózatokkal
- Szociálisabb Európa: a szociális jogok európai pillérének megvalósításával, valamint a minőségi foglalkoztatás, az oktatás, a készségek, a társadalmi befogadás és az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő hozzáférés támogatásával
- A polgáraihoz közelebb álló Európa: a helyileg irányított növekedési stratégiák és a fenntartható városfejlesztés Uniós-terte való támogatása révén.

A második célkitűzés a regionális fejlesztési beruházások egyik kiemelt célterülete, az ERFA és a Kohéziós Alap erőforrásainak jelentős részét ezekre a prioritásokra allokálják. A következő programozási időszak költ-

⁴¹ https://ec.europa.eu/regional_policy/hu/2021_2027/

ségvetési keretéről szóló tárgyalások még nem vezettek végső megállapodásra, egy 2019 október 9-én megjelent EU-s információs lap szerint a környezetvédelmi és klíma akciókra a következő költségvetés 25%-át vagy 320 milliárd Euro-t javasolt az Európai Bizottság.

3.1. Nemzeti források, operatív programok

A lakossági pályázati rendszerben jelenleg az alábbi konstrukciók érhetők el:

- GINOP-8.4.1/A⁴² Lakóépületek energiahatékonyságának és megújuló energia felhasználásának növelését célzó hitel.
- ZFR-TÁV/2019 Otthon Melege Program, Okos költségmegosztás alkalmazásának elterjesztése⁴³. A támogatás nyújtásának célja elsődlegesen az energiahatékonyság javítása. Az energiatakarékosság fokozását és az üvegházhatású gáz kibocsátás csökkentését szolgáló épületenergetikai korszerűsítéseket célzó beruházások megvalósítása költséges, és emiatt gyakran kivitelezhetetlen magánszemélyek számára megfelelő támogatás nélkül. Jelen alprogram lehetőséget nyújt a lakosság számára, hogy a távhőszolgáltatásban érintett lakásszövetkezetek és társasházak lakásainak közösségi fűtési rendszerei felújításával hozzájáruljanak az ország klímavédelmi céljaihoz, egyszersmind csökkentsék energiafogyasztásukat és a belőle eredő kiadásait.
- METÁR - Megújuló energiaforrásból termelt villamos energia támogatása pályázati zöld prémium rendszer keretében⁴⁴

A 2021-2027 időszakra vonatkozó Nemzeti Operatív Programok kidolgozása még folyamatban van. Az alább bemutatott programok indítását tervezik:

- Digitális Megújulás Operatív Program Plusz (DIMOP Plusz)
- Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program Plusz (EFOP Plusz)
- Magyar Halgazdálkodási Operatív Program Plusz (MAHOP Plusz)
- Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program Plusz (IKOP Plusz)
- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz (GINOP Plusz)
- Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz)
- Végrehajtás Operatív Program Plusz (VOP Plusz)
- Környezeti és Energhatékonsági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz)

A kormány által 2020 februárjában közzétett Klíma- és Természetvédelmi Akcióterv nyolc fő intézkedést tartalmaz, amelyek megfelelnek a klímapolitika azon elvárásának, miszerint hozzájárulnak a károsanyag kibocsátás csökkentéséhez, alkalmazkodást jelentenek az éghajlatváltozáshoz, valamint szerepük van a szemléletformálásban.⁴⁵

3.2. Európai és nemzetközi források

Az uniós pénzforsások több mint felét az EU az európai strukturális és beruházási alapok révén bocsátja a kedvezményezettek rendelkezésére. Az alapok olyan beruházások finanszírozására szolgálnak, amelyek munkahelyek létrejöttét eredményezik, illetve elősegítik a fenntartható és környezetbarát gazdasági növeke-

⁴² <https://www.palyazat.gov.hu/ginop-841-a-17-lakpletek-energhatkonysgnak-s-megjul-energia-felhasznlnak-nvelst-clz-hitel#>

⁴³ https://tav2019.nfsi.hu/data/webfiles/ZFR-TAV-2019_PU_190617.pdf

⁴⁴ http://www.mekh.hu/download/fix/metar_kirasi_dokumentacio_20190902

⁴⁵ <https://2015-2019.kormany.hu/hu/innovacios-es-technologiai-miniszterium/hirek/nyolc-pont-kore-szervezodik-a-klima-es-termeszervedelmi-akcioterv>

dést Európában. Elsődleges célterületek a következők: kutatás és innováció, digitális technológiák, az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság kiépítése, a természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás, illetve a kisvállalkozások.⁴⁶

Az európai strukturális és beruházási alapok a következők:

- az Európai Regionális Fejlesztési Alap (**ERFA**), amely elősegíti az EU különböző régióinak a ki-egyenlített fejlődését;
- az Európai Szociális Alap (**ESZA**), amely támogatást nyújt a foglalkoztatást ösztönző projektekhez EU-szerte, és segíti az európai humán erőforrásba – a munkavállalókba, a fiatalokba és az álláske- resőkbe – történő beruházásokat;
- a **Kohéziós Alap**, melyből közlekedési és környezetvédelmi projektek finanszírozhatók azokban az uniós országokban, ahol az egy főre jutó bruttó nemzeti jövedelem nem éri el az uniós átlag 90%-át.
- az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (**EMVA**), amely az EU vidéki térségeire jellemző kihívások kezeléséhez járul hozzá;
- az Európai Tengerügyi és Halászati Alap (**ETHA**), amely segít a halászoknak abban, hogy fenntart- ható halászati módszerekre térjenek át, továbbá előmozdítja a gazdasági tevékenységek diverzifiká- lását Európa part menti térségeiben, aminek eredményeként javul az ott élők életminősége.

Az Európai Strukturális és Beruházási Alapokból való finanszírozás a tagállamok operatív programján ke- resztül történik, ami az előző fejezetben került ismertetésre.

Európai Finanszírozási Programok:

- **COSME** : A program négy fő célt tűz ki: a finanszírozáshoz való hozzáférés megkönnyítése a kkv- k számára hitelgaranciák és kockázati tőke biztosításával (finanszírozáshoz való hozzáférés), segít- sen a vállalatoknak új piacokhoz való hozzáférésben az EU-n belül és kívül, vállalkozásbarát kör- nyezet kialakítása a kkv-k adminisztratív terheinek csökkentésével (a vállalkozások körülményeinek javítása), illetve a vállalkozói kultúra (szellem) ösztönzése.⁴⁷
- Az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (**CEF**) kulcsfontosságú uniós finanszírozási eszköz a nö- vekedés, a munkahelyek és a versenyképesség előmozdítására célzott európai szintű infrastrukturális beruházások révén. Támogatja a nagy teljesítményű, fenntartható és hatékonyan összekapcsolt transzeurópai hálózatok fejlesztését a közlekedés, az energia és a digitális szolgáltatások területén.⁴⁸
- A **Kreatív Európa** program célja az európai audiovizuális, kulturális és kreatív szektor támogatása. A különböző finanszírozási rendszerek arra ösztönzik az audiovizuális, kulturális és kreatív szerep- lőket, hogy Európa-szerte működjenek, új közönséget érjenek el és fejlesszék a digitális korban szükséges készségeket. Azáltal, hogy elősegíti az európai kulturális és audiovizuális alkotások más országok közönségéhez való eljutását, a program hozzájárul a kulturális és nyelvi sokszínűség meg- őrzéséhez is.⁴⁹
- **LIFE**: A program két alprogramra oszlik az egyik a környezetvédelemre és a másik az éghajlati fellépésre. A környezetvédelmi alprogram természetvédelmi projekteket finanszíroz, különösen a biodiverzitás, az élőhelyek és a fajok területén. Cselekvési támogatást nyújt a bevált gyakorlatok, kísérleti és demonstrációs projektek számára, amelyek hozzájárulnak a madarakról és élőhelyekről szóló uniós irányelvek, az EU 2020-ig tartó biodiverzitási stratégiájának végrehajtásához, valamint a Natura 2000 hálózat fejlesztéséhez, megvalósításához és kezeléséhez. A LIFE társfinanszírozza a környezetvédelmi ágazat projektjeit, különösen a levegő, a vegyi anyagok, a zöld- és körforgásos

⁴⁶ https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/funding-opportunities/funding-programmes/overview-funding-programmes/european-structural-and-investment-funds_hu

⁴⁷ <https://ec.europa.eu/easme/en/cosme/cosme-funding-opportunities#inline-nav-3>

⁴⁸ <https://ec.europa.eu/inca/en/connecting-europe-facility>

⁴⁹ https://eacea.ec.europa.eu/creative-europe_en

gazdaság, az ipari balesetek, a tengeri és part menti gazdálkodás, a zaj, a talaj, a hulladék, a víz és a városi környezet területén. A program a tudatosság növelése, a környezeti képzés és a kapacitásépítés, a jogszabályok betartása és betartatása, a tudásfejlesztés, valamint a nyilvánosság és az érdekeltek részvételével kapcsolatos projekteket is támogatja.⁵⁰

- **Horizont 2020:** A program célja az intelligens, fenntartható és inkluzív gazdasági növekedés elérése⁵¹. A H2020 tematikus szekciókba rendeződik, melyek mindegyike egy meghatározott kihívásnak lett szentelve. Ezek közül:
 - **TK3 Biztonságos, tiszta és hatékony energia:** munkaprogram részeként a kutatási, demonstrációs, innovációs és a piaci elterjedést elősegítő intézkedésekre fókuszál a különféle alacsony szén-dioxid kibocsátású szektorokban, nevezetesen az energiauniós stratégia által beazonosított fő prioritások tekintetében: megújuló energia, intelligens energiarendszerek; energiahatékonyság; és kiegészítő prioritásként szén-dioxid leválasztás, -hasznosítás és –tárolás.
 - **TK4: Intelligens, környezetkímélő és integrált közlekedés:** intelligens, környezetkímélő és integrált közlekedésre koncentrál. Célja egy olyan európai közlekedési rendszer elérése, mely ellenálló, energia-hatékony, klíma- és környezetbarát, biztonságos és zökkenőmentes, valamint az összes polgár, a gazdaság és a társadalom javát szolgálja.
 - **TK5: Éghajlat-politika, környezetvédelem, erőforrás-hatékonyság és nyersanyagok:** Ez a munkaprogram két felhívás köré szerveződik: Alacsony szén-dioxid kibocsátású, az éghajlatváltozásnak ellenálló jövő építése: klímaakció a Párizsi Megállapodás támogatása érdekében, valamint A gazdaság kizöldítése az FFC-kel összhangban.
- **A JPI Urban Europe** egy olyan transznacionális kutatói és innovációs program, mely a nemzeti stratégiákra és kutatói programokra épül és azokat egészíti ki. Küldetése jelmondata: „Globális városi kihívások – közös európai megoldások”, a kezdeményezés fő célkitűzése az, hogy releváns megoldásokat nyújtson és javulást kínáljon fel a városoknak, valamint azok lakóinak és vállalkozásainak. 5 kiemelt terület lett beazonosítva: Élénk városi gazdaságok, Jólét és finanszírozás, Városi környezeti ellenállóképesség, Elérhetőség és összeköttetés illetve az Irányítás és részvétel.⁵²
- Az Európai Területi Együttműködés (ETC) általános megnevezése: **INTERREG**. A programot az ERFA hozta létre, épp ezért olyan projekteket támogat, melyek a kohéziós politika 11 tematikus célja köré csoportosulnak⁵³. A három alprogram az
 - **INTERREG A:** A határokon átnyúló program a különböző országokban lévő, de egymással határos régiók közti együttműködést ösztönzi, melyek ugyanazokkal a határregiók által közösen beazonosított kihívásokkal néznek szembe. Viszonylag kis költségvetés mellett a projektek sok konkrét eredménnyel büszkélkedhetnek: miközben eltávolítják a választóvonalakat a biztonság, közlekedés, oktatásügy, energiaügy, egészségügy, képzés és munkahelyteremtés javítása érdekében. A projektek kezelése közös struktúrákban történik az országok valamelyikében, mely a teljes programért felelős. A határokon átnyúló együttműködésnek három fő célja van: a gazdasági és társadalmi fejlődés elősegítése a határterületeken, közös kihívások kezelése (környezetvédelem, közegészségügy, biztonság és védelem), valamint jobb feltételek megteremtése az emberek, áruk és tőkemobilitás számára
 - **INTERREG B:** Az INTERREG transznacionális együttműködés 15 különböző, integrált megközelítést igénylő, makro-regionális programot foglal magában (pl. Közép-Európa, Duna)
 - **INTERREG EUROPE:** Európa-szerte regionális és helyi önkormányzatoknak segít fejleszteni és jobbra tenni a politikáját. Az alap a megoldások megosztásához ideális környezet és lehetőségek megteremtésén keresztül annak biztosítását tűzte ki célul, hogy a kormányzat befektetésre, innovációra és végrehajtásra irányuló erőfeszítései mind egy integrált és fenntartható, emberekre és helyre gyakorolt hatás felé tartsanak. Az alap az alábbi témákat

⁵⁰ <https://ec.europa.eu/easme/en/section/life/life-environment-sub-programme>

⁵¹ <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en>

⁵² <https://jpi-urbaneurope.eu/about/intro/>

⁵³ <https://www.interregeurope.eu/>

körüljáró projekteket támogatja: Kutatás és innováció, KKV versenyképesség, Alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaság illetve Környezetvédelem és erőforrás-hatékonyság

- Az Innovatív városfejlesztési tevékenységek (**UIA**) célja, hogy Európa-szerte forrásokkal lássa el a városi területeket a legfőbb városi kihívásokra reagáló innovatív megoldások kipróbálása érdekében, valamint, hogy lássa, hogyan működnek ezek a gyakorlatban és milyen válaszokat adnak a valós élet komplexitására. A program támogatja a kísérleti projektek végrehajtását és a különféle érdekelt felek – ügynökségek, magánszektorbeli partnerek, szövetségek, kutatóintézetek, nem kormányzati szervezetek, stb. – bevonásával történő részvételi folyamatokra helyezi a hangsúlyt.⁵⁴
- Az **URBACT** küldetése az, hogy lehetővé tegye a városok számára az együttműködést, valamint a közös városi kihívásokra válaszként adott, integrált megoldások kidolgozását, hálózatépítéset, mások tapasztalataiból történő tanulás, tanulságok levonásán és a városi politikák jó gyakorlatainak beazonosításán keresztül. A program az alábbi területeken tett intézkedéseket támogatja: Környezetvédelem és biodiverzitás, Integrált városi fejlesztés, Irányítás, Gazdaság, illetve Befogadás.⁵⁵

Projektfejlesztési támogatások közvetlen finanszírozású, vissza nem térítendő támogatások közigazgatási szervek számára megtérülést ígérő projektekhez.

- **Európai Energiahatékonysági Alap - Szakmai Segítségnyújtási Eszköz (eeef-TA)** az energiahatékonysági ágazatban lévő projekteket, valamint részben a kisebb volumenű megújuló energia projekteket támogatja. Az eeef-TA a fenntartható energiatervek és a beruházások közti rést hidalja át a kedvezményezett támogatásával úgy, hogy tanácsadói szolgáltatásokat rendel hozzá a tervezett beruházási programokhoz (például megvalósíthatósági tanulmányok, energetikai ellenőrzések és a beruházások gazdasági életképességének megvizsgálása, illetve jogi támogatás útján).⁵⁶
- A **Európai Helyi Energiahatékonysági Támogatás (ELENA)** olyan vissza nem térítendő, szakmai segítséget nyújtó támogatást nyújt, mely az energiahatékonyság, a megújuló energia elosztásának és a városi közlekedési projektek és programok megvalósítását célozza. A támogatás a kapcsolódó megvalósíthatósági és piackutató tanulmányok, programtervezés, üzleti tervek, energetikai ellenőrzések és pénzügyi strukturálás költségeinek finanszírozására, valamint pályázati eljárások, szerződéses megállapodások és projekt-végrehajtási egységek elkészítésére használható.⁵⁷
- A **Horizont 2020 Projektfejlesztési támogatás (PDA)** egy szakmai támogatási eszköz. A PDA támogatja az olyan műszaki, gazdasági és jogi szaktudás felépítését, mely a projektfejlesztéshez szükséges és olyan konkrét beruházások elindításához vezet, melyek a projekt végső célkitűzésére vonatkoznak. A pályázatoknak az alábbi ágazatok egyikére vagy többjére kell irányulnia: meglévő állami és magánépületek, a szociális lakásokat is beleértve, melyek az energiafogyasztás jelentős csökkentését célozzák meg a fűtés/hűtés és elektromos áram területén; energiahatékonyság az iparban és a szolgáltatásokban; energiahatékonyság az összes városi közlekedési mód esetében (például kimagaslóan hatékony közlekedési flották, hatékony teherszállítási logisztika a városi területeken, e-mobilitás, valamint modális változás és váltás); és energiahatékonyság a meglévő infrastruktúrákban, például az utcai közvilágításban, távfűtésben/hűtésben és a víz/szennyvíz szolgáltatásokban.⁵⁸
- Az európai régiók projektjeit támogató közös program (**JASPERS**) projekteken keresztül segít a városoknak és a régióknak hozzájutni az európai alapokhoz. A JASPERS ingyenes segítséget nyújt a helyi hatóságok és támogatók számára a projektciklus bármely fázisában, a projekt megfogantatásának korai stádiumától egészen az EU finanszírozáshoz történő folyamodásig. A támogatás az alábbiakat foglalhatja magában: Projektáttekintés és ajánlások, Horizontális feladatok, Stratégiai támogatás, Kapacitásépítés, Támogatás a megvalósításhoz illetve Független minőségi felülvizsgálat A

⁵⁴ <https://www.uia-initiative.eu/en>

⁵⁵ <https://urbact.eu/>

⁵⁶ <https://www.eeef.eu/eeef-ta-facility.html>

⁵⁷ <https://www.eib.org/en/products/advising/elena/index.htm>

⁵⁸ <https://ec.europa.eu/easme/en/project-development-assistance-pda>

JASPERS az alábbi 5 területre vonatkozó projekteket támogatja: Energia és szilárd hulladék, Vasút, légi szállítás és tengeri hajózás, Okos fejlődés, Közutak illetve Víz és szennyvíz.⁵⁹

Pénzügyi eszközök a projektek támogatását célzó pénzügyi termékek, például a kölcsönök, garanciák, tőke és egyéb kockázatviselő mechanizmusok.

- Az **Európai Stratégiai Beruházási Alap (ESBA)** a stratégiai beruházásokra irányuló magánfinanszírozás mobilizálásán keresztül orvosolja a beruházások hiányát, valamint elősegítse a növekedést és a munkahelyteremtést. Az a cél, hogy finanszírozza a magasabb kockázatú projekteket, maximalizálja az állami befektetések hatását és felszabadítsa a magánberuházásokat, emellett pedig további finanszírozást biztosítson a stratégiai beruházások, a KKV-k és a közepes piaci tőkeértékű vállalatok számára⁶⁰. Az ESBA két külön ablakkal rendelkezik:
 - **Infrastruktúra és Innováció Ablak (IIA):** az EBB kezeli; célja, hogy a kutatásfejlesztésre, az IKT-ra, az energiaügyre és közlekedésre, az infrastruktúrára, a környezetvédelemre és erőforrás-hatékonyságra, valamint a humán tőkére és egészségre irányuló stratégiai beruházásokat finanszírozza;
 - **Kis- és Közepes Vállalkozások Ablak (KKVA):** célja, hogy a pénzügyi közvetítők (pl. nemzeti fejlesztési bankok) által nyújtott kölcsönökön, garanciákon és tőkén keresztül megkönnyítse a KKV-k számára a finanszírozáshoz való hozzájutást; az Európai Beruházási Alap (EBA) kezeli.
- **EBB – Önkormányzati kerethitelek**⁶¹: Lehetnek befektetési kölcsönök egyetlen nagyberuházást érintő projektekhez, illetve többkomponensű (keret) hitelek. Amikor egyetlen nagyberuházási projekt hosszú távú finanszírozást igényel, az Európai Beruházási Bank (EBB) projektspecifikus kölcsönöket nyújthat. Az EBB olyan egyedi projektek számára ad kölcsönt, melyek teljes beruházási költsége meghaladja a 25 millió eurót. A kerethitelek egyszerre több tíz vagy akár több száz különböző ágazatban lévő projektet is támogatnak. A projekteket, melyek leggyakrabban az infrastruktúra, az energiahatékonyság/megújuló energiák, közlekedés és városrehabilitáció körébe tartoznak, többkomponensű, több éven át tartó befektetési programokba sorolják. A kerethitelek a legrugalmasabb pénzeszközök a városok és régiók számára.
- **Természetitőke-finanszírozási Eszköz: (TTFE)** innovatív pénzügyi megoldásokat kínál a megtérülést ígérő projektek számára, melyekben jövedelemtermelő vagy költségcsökkentő lehetőség rejlik, elősegítik a természeti tőke és az éghajlatváltozáshoz történő alkalmazkodás előnyeinek megőrzését, helyreállítását, kezelését és fejlesztését, a földhöz, talajhoz, erdőgazdálkodáshoz, mezőgazdasághoz, vízhez és hulladékhöz kapcsolódó kihívásokra adott, ökoszisztéma-alapú megoldásokat is beleértve.⁶²

3.3. Alternatív finanszírozási lehetőségek

Az alternatív finanszírozási lehetőségek olyan pénzügyi csatornák és eszközök, amelyek a hagyományos finanszírozási rendszeren kívül jelentek meg.⁶³

- **Polgári szövetkezetek:** Az energiaszövetkezetek olyan üzleti modellt követnek, ahol az állampolgárok közös tulajdonnal rendelkeznek, és együtt vesznek részt megújuló energia (RES), vagy energiahatékonysági (EE) projekteken. Az energiaszövetkezetekben a polgárok a döntéshozatali, valamint a pénzügyi és gazdasági kérdésekben is részt vesznek. A szövetkezeti résztulajdon megvásárlását követően, miután tagokká és a helyi RES és EE projektek társtulajdonosaivá válnak, a tagok megosztják egymás közt a profitot és gyakran lehetőséget kapnak rá, hogy méltányos áron vásároljanak áramot. Emellett a tagok aktívan részt vehetnek a szövetkezetben: ők dönthetnek arról, hogy

⁵⁹ <https://jaspers.eib.org/index.htm>

⁶⁰ <https://www.eib.org/en/efsi/index.htm>

⁶¹ <https://www.eib.org/en/products/index.htm>

⁶² <https://www.eib.org/en/products/mandates-partnerships/ncff/index.htm>

⁶³ Útmutató: Hogyan finanszírozhatóak meg a helyi klíma és energiaügyi intézkedések.

mit és hová fektessen be a szövetség, valamint az energiaár is a velük együtt történő egyeztetést követően kerül meghatározásra.

- **Közösségi finanszírozás:** A közösségi finanszírozási platform különböző szereplőktől gyűjti be a forrásokat, miközben a legtöbbször egy internet-alapú felületet hasznosít. A közösségi finanszírozási platformok a fenntartható energiára koncentrálnak, és egyszerre több különböző projektet is felölelhetnek különféle országokban, valamint többféle részvételi módot (kölcson, adomány, stb.) is felkínálhatnak.
- **Energiateljesítmény-alapú szerződés (EPC):** a tőkefejlesztés olyan kreatív finanszírozási módja, mely lehetővé teszi az energiakorszerűsítések költségcsökkentés útján történő finanszírozását. Az EPC konstrukciónál egy külső szervezet (**energetikai szolgáltató vállalkozás – ESCO**) hajtja végre az energiahatékonysági, vagy megújuló energia projektet, a beáramló bevételt pedig a költségcsökkentésből vagy a projekt költségeinek (mely a beruházás költségeit is magában foglalja) visszafizetésére termelt megújuló energiából használja fel.⁶⁴
- **Zöld önkormányzati kötvények:** A kötvény egy olyan adósság befektetés, melynél egy befektető pénzt ad kölcsön egy jogi személy (rendszerint vállalati vagy kormányzati szerv) részére, mely egy meghatározott időtartamra veszi kölcsön a pénzeszközt változó vagy fix kamatozás mellett. A kötvényeket vállalatok, önkormányzatok, államok és szuverén kormányok bocsátják ki azért, hogy pénzt szerezzenek és így finanszírozzák a projekteiket és az intézkedéseiket. A zöld kötvények minden olyan eszközt lefednek, melyeket kizárólag támogatható zöld beruházások finanszírozására használnak fel.⁶⁵
- **Számla-alapú finanszírozás:** A számla-alapú hitelezés olyan energiahatékonyságot javító finanszírozási módszer, mely a közüzemi számlát használja visszafizetési eszközként. Az energiaszolgáltatók energiaszámlákon keresztül gyűjtik be az adott kölcsön visszafizetését. Ez a konstrukció a szolgáltató és az ügyfél között meglévő kapcsolatot használja fel annak érdekében, hogy megteremtse a fenntartható energiával kapcsolatos beruházások finanszírozásához történő hozzáférést.⁶⁶
- **Újratöltődő alapok** olyan pénzforrás, amelyet fenntartható energiaügyi projektek finanszírozására hoztak létre. Az újratöltődő alapok olyan projektek számára tudnak hitelt nyújtani, amelyek nem férnek hozzá más típusú hitelekhez a pénzintézetektől, illetve képesek piaci árfolyam alatti kamatozású hiteleket is nyújtani.⁶⁷
- **Kedvezményes kamatozású hitelek és hitelgaranciák:** A helyi és regionális hatóságok a finanszírozási intézményekkel együttműködve tudnak kínálni a magán lakóépületek tulajdonosai számára:
 - Kedvezményes kamatozású hitelek: sztetenderd piaci feltételek alatti kamatokkal és hosszabb visszafizetési időszakokkal rendelkező hitelek, melyek végül egyéb előnyökkel is járnak (pl.: tőketörlesztési moratórium, alacsonyabb adminisztratív vagy biztosítási költségek).
 - Hitelgaranciák: a nem fizetés első veszteségeinél pufferként szolgáló mechanizmusok, melyek ösztönzik az energetikai felújításokba történő beruházások elindulását.

Egyes intézkedéseknél a költségek becslésére nyílik lehetőség. Az egyes intézkedések részletes kidolgozása során kell pontosítani/kidolgozni a költségvetésüket és a legkedvezőbb finanszírozási konstrukciókat. Az intézkedések nagy része ugyanakkor nem egy konkrét objektum fejlesztésére vonatkozik, hanem átfogóan egy témát ölel fel, így a várható költségek attól függően változhatnak, hogy végül hány konkrét beruházás valósul meg. Az ismertetett indokok alapján a klímastratégia az egyes intézkedések megvalósításának forrásigényére vonatkozóan – minimum és maximum értékek által behatárolt – becslést nyújt, a tényleges költségek az intézkedések megvalósításának módjától, volumenétől, időpontjától függően tág határok között alakulhatnak (

⁶⁴ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC106625/kjna28602enn.pdf>

⁶⁵ <https://www.climatebonds.net/>

⁶⁶ <https://www.gov.uk/green-deal-energy-saving-measures>

⁶⁷ http://energy-cities.eu/IMG/pdf/guidebook_intracting_web.pdf

5. táblázat).

5. táblázat: Az intézkedések megvalósításának előzetesen becsült forrásigénye

Intézkedés kódja/címe	Tématerület	Összköltség (millió Ft)	Finanszírozás forrása	Ütemezés
M (1) Közintézmények épületenergetikai korszerűsítése, megújuló energia-felhasználással kiegészítve	Mitigáció	1500	Nemzetközi, uniós és hazai pályázati források	folyamatos
M (2) Lakóépületek energetikai korszerűsítése	Mitigáció	500000-600000	Nemzetközi, uniós és hazai pályázati források	folyamatos
M (3) Távhőellátó rendszer fejlesztése (rekonstrukció, bővítés, a megújuló energiaforrások részarányának növelése, távhűtő-rendszer integrálása)	Mitigáció	1000	Nemzetközi, uniós és hazai pályázati források	2030
M (4) Belterületi közlekedésfejlesztés	Mitigáció	300	Nemzetközi, uniós és hazai pályázati források	2030
M (5) Közösségi közlekedés fejlesztése – Smart Veszprém	Mitigáció	1000	Nemzetközi, uniós és hazai pályázati források	2030
M (6) Kerékpáros és gyalogos infrastruktúra fejlesztése	Mitigáció	300	Nemzetközi, uniós és hazai pályázati források	2030
M (7) E-mobilitás használatának elősegítése	Mitigáció	1000	Nemzetközi, uniós és hazai pályázati források	2040
M (8) Biológiailag lebomló szerves anyag mennyiségének csökkentése	Mitigáció	10-20	Nemzetközi, uniós és hazai pályázati források	2025
A (1) Időskorúak nappali ellátásának fejlesztése az éghajlatváltozás kedvezőtlen közegészségügyi hatásainak mérséklése érdekében	Adaptáció	100	Nemzetközi, uniós és hazai pályázati források	2030
A (2) Helyi egészségvédelmi szűrőprogramok meghirdetése és megszervezése	Adaptáció	5-10	Nemzetközi, uniós és hazai pályázati források	folyamatos
A (3) Szennyvízgyűjtő- és elvezető csatornahálózat felújítása	Adaptáció	300-500	Nemzetközi, uniós és hazai pályázati források	2030
A (4) Víztakarékos technológiák elterjesztése	Adaptáció	300	Nemzetközi, uniós és hazai pályázati források	folyamatos
A (5) Kálvin János park melletti inkluzív játszókert bővítés	Adaptáció	200	Nemzetközi, uniós és hazai pályázati források	2025
A (6) Játszóterei zöldfelületek kialakítása, növelése	Adaptáció	50	Nemzetközi, uniós és hazai pályázati források	2025
Sz (1) Klímatudatos munkahelyek, klímatudatos munkatársak	Szemléletformálás	2-5	Nemzetközi, uniós és hazai pályázati források	folyamatos

Intézkedés kódja/címe	Tématerület	Összköltség (millió Ft)	Finanszírozás forrása	Ütemezés
Sz (2) Szemléletformálás a fenntartható közlekedés és közlekedési módválasztás érdekében	Szemléletformálás	10	Nemzetközi, uniós és hazai pályázati források	2030
Sz (3) Háztartási, lakossági energiafelhasználás csökkentésére irányuló kommunikációs és támogató eszközrendszer kialakítása	Szemléletformálás	2-3	Nemzetközi, uniós és hazai pályázati források	folyamatos
Sz (4) Klímapont kialakítása	Szemléletformálás	5-10	Nemzetközi, uniós és hazai pályázati források	folyamatos
Sz (5) Zéro/nulla-hulladék (zero-waste) lakossági kampány indítása	Szemléletformálás	2-3	Nemzetközi, uniós és hazai pályázati források	folyamatos
Sz (6) Tiszta vizet a pohárba - szemléletformálási programsorozat	Szemléletformálás	2-3	Nemzetközi, uniós és hazai pályázati források	folyamatos
Sz (7) Klímavédelmi ismeretek átadása a közoktatásban részt vevők számára	Szemléletformálás	2-5	Nemzetközi, uniós és hazai pályázati források	folyamatos
Sz (8) A lakosság adaptációs ismereteinek bővítése, jó gyakorlatok bemutatása	Szemléletformálás	2-3	Nemzetközi, uniós és hazai pályázati források	folyamatos
Sz (9) Rövid ellátási lánc (REL): helyi termelés – helyi feldolgozás – helyi fogyasztás előtérbe helyezése, ösztönzése – Termelj helyben, fogyassz helyben	Szemléletformálás	2-5	Nemzetközi, uniós és hazai pályázati források	folyamatos

XII. Stratégiai monitoring és értékelés

A Klímastratégiában található intézkedések, intézkedés javaslatok nyomon követése nélkülözhetetlen a végrehajtás során felmerülő nehézségek, hiányosságok mielőbbi korrekciójának érdekében. A Veszprém MJV Jutasi út - Aradi vértanúk útja – Aulich Lajos utca – Haszkovó utca és Munkácsy Mihály utca által határolt lakótelepi terület helyi lakóterületi klímastratégiájának nyomon követésének megalapozása kétféleképpen valósul meg:

- egyrészt a kijelölt célok,
- másrészt a konkrét intézkedések kijelölésével és megvalósításával.

Az alábbi két táblázat az egyes célokhoz, illetve az intézkedésekhez rendelt indikátoroknak azokat a fő jellemzőit tartalmazza, amelyek alapján azok meghatározott időközönként történő gyűjtése gördülékenyen elvégezhető. Az indikátorok gyűjtéséért minden esetben az Önkormányzat a felelős, amely azonban a feladat elvégzésébe minden esetben be kell, hogy vonja az adott indikátor tekintetében releváns információval bíró egyéb helyi, illetve térségi intézményeket.

Kétlépcsős kezdeményezés a polgármester részéről a Klímastratégia elfogadásával és a Klímakoordinátor kijelölésével egyidőben:

- Önkormányzaton belüli szervezet kialakítása az SZMSZ-re építve
- Települési Klíma munkacsoport létrehozása (civilekkel, vállalkozásokkal intézményekkel együtt)

A Monitoring tevékenységet a klímastratégiában elfogadott intézkedésekkel, illetve Veszprém MJV Szervezeti és Működési Szabályzatában meghatározott rendben kell elvégezni.

6. táblázat: Veszprém MJV lakóterületi klímastratégia célrendszerhez tartozó indikátorok

Célrendszeri elem	Indikátor neve	Mértékegysége	Adat forrása	Célév
Dá-1. célkitűzés: A városi közintézmények és lakóépületek, szolgáltató létesítmények energiahatékonyságának javítása, valamint a megújuló energiaforrások részarányának növelése. Az önkormányzati fenntartású és lakossági épületek energetikai szempontú felújítása 70%-ban történjen meg, illetve a felhasznált energia 25%-a megújuló energiaforrásokból származzon 2025-ig.	Épületek üzemeltetéséhez kapcsolódó ÜHG-kibocsátás	t/CO ₂ egyenérték/év	Veszprém város Önkormányzata	2025
Dá-2. célkitűzés: Közlekedési infrastruktúrák energiahatékonyságának javítása és a környezetbarát közlekedési módok támogatása és fejlesztése. 2026-ra a közlekedési eszközökkel megtett km-ek 35 %-a közösségi eszközökkel, 10 %-a kerékpárral történjen úgy, hogy a közösségi közlekedés járműparkja 10 évnél ne legyen öregebb és legyen környezetbarát	Közlekedésből, szállításból származó ÜHG-kibocsátás	t/CO ₂ egyenérték/év	Veszprém város Önkormányzata	2026
Dá-3. célkitűzés: A keletkezett hulladék mennyiségének a csökkentése. 2026-ra településrészen a keletkezett hulladékok 10%-a kerüljön lerakásra és 50%-a anyagában elsődleges és másodlagos hasznosításra.	Hulladékszektorból származó ÜHG kibocsátás	t/CO ₂ egyenérték/év	Veszprém város Önkormányzata	2030
Aá-1 célkitűzés: Az éghajlatváltozás egészségügyi hatásaira való felkészülés a településrész környezetegészségügyi helyzetének és intézményrendszerének javítása által 2030-ig.	Megvalósult fejlesztések száma	db	Veszprém város Önkormányzata	2030
Aá-2 célkitűzés: Árvízvédelmi rendszer fejlesztés, villámárvizek elleni védekezés, vízfelhasználás hatékonyságának növelése a 2020-as szinthez képest, az integrált vízgazdálkodás előtérbe helyezése által 2030-ig. 2026-ra a településrész területén az ivóvízellátás legyen biztonságos és folyamatos, a lehullott csapadék 60 %-a kerüljön hasznosításra.	Megvalósult fejlesztések száma	db	Veszprém város Önkormányzata	2030
Aá-3 célkitűzés: A településrész zöld infrastruktúrájának fejlesztése a városi és a város környéki zöldterületek természeti állapotának, integritásának megőrzésével, az inváziós növények és állatok elleni fellépéssel. Az egy főre jutó zöldterület aránya érje el a 25 m ² –t 2030-ig.	Fejlesztéssel érintett terület nagysága	m ²	Veszprém város Önkormányzata	2030
Sz-1 célterület: Klímatudatos szemlélet megvalósítása az önkormányzat és cégeinek működésében	Létrejött együttműködési megállapodások /közös projektek száma	db	Veszprém város Önkormányzata	2030
Sz-2 célterület: A lakosság klíma- és környezettudatos életvitelének erősítése, a klímaváltozáshoz való alkalmazkodási lehetőségek (jó gyakorlatok) ismertté válása	Szemléletformáló programok száma	db	Veszprém város Önkormányzata	2030
Sz-3 célterület: A feladatok eredményes és hatékony végrehajtása érdekében együttműködési rendszereket kialakítása a helyi civil és gazdasági szervezetekkel	Létrejött együttműködési megállapodások /közös projektek száma	db	Veszprém város Önkormányzata	2030

7. táblázat: Veszprém MJV lakóterületi klímastratégia intézkedéseiből tartozó indikátorok

Célrendszeri elem	Indikátor neve	Mértékegysége	Adat forrása	Célrendszeri kapcsolódás	Célév	Célérték
M (1) Közintézmények épületenergetikai korszerűsítése, megújuló energia-felhasználással kiegészítve	Elért energiamegtakarítás	GJ/év	Önkormányzat	Dá-1	folyamatos	↑
M(2) Lakóépületek energetikai korszerűsítése	Elért energiamegtakarítás	GJ/év	Lakosság, KSH	Dá-1	folyamatos	↑
M (3) Távhő ellátó rendszer fejlesztése (rekonstrukció, bővítés, a megújuló energiaforrások részarányának növelése, távhűtő-rendszer integrálása)	Korszerűsítéssel érintett épületek száma	db	Önkormányzat	Dá-1	2030	10
M (4) Belterületi közlekedésfejlesztés	Felújított út hossza	km	Önkormányzat	Dá-2	2030	15
M (5) Községi közlekedés fejlesztése – Smart Veszprém	Tömegközlekedést választó lakosság számának emelkedése	%	Önkormányzat	Dá-2	2030	↑
M (6) Kerékpáros és gyalogos infrastruktúra fejlesztése	Felújított kerékpár és gyalogút hossza	km	Önkormányzat	Dá-2	2030	5
M (7) E-mobilitás használatának elősegítése	Elektromos tömegközlekedési járművek illetve töltőállomások száma	db	Önkormányzat	Dá-2	2040	↑
M (8) Biológiailag lebomló szerves anyag mennyiségének csökkentése	Házi komposztáló berendezések száma	db	Önkormányzat	Dá-3	2025	100
A (1) Időskorúak nappali ellátásának fejlesztése az éghajlatváltozás kedvezőtlen közegészségügyi hatásainak mérséklése érdekében	Korszerűsített épületek száma	db	Önkormányzat	Aá-1	2030	↑
A (2) Helyi egészségvédelmi szűrőprogramok meghirdetése és megszervezése	A szív- és érrendszeri megbetegedésekre irányuló működő települési szűrőprogram	igen/nem	Önkormányzat	Aá-1	folyamatos	évente 1
A (3) Szennyvízgyűjtő- és elvezető csatornahálózat felújítása	Fejlesztéssel érintett csapadékvízvezető-hálózat, illetve szennyvízelvezető-hálózat hossza	km	Önkormányzat	Aá-2	2030	↑
A (4) Víztakarékos technológiák elterjesztése	Tájékoztató programokon résztvevők száma Korszerűsített épületek száma	fő db	Önkormányzat	Aá-2, Sz-1, Sz-2, Sz-3	folyamatos	2000

Célrendszeri elem	Indikátor neve	Mértékegysége	Adat forrása	Célrendszeri kapcsolódás	Célév	Célérték
A (5) Kálvin János park melletti inkluzív játszókert bővítés	Fejlesztéssel érintett terület nagysága	m ²	Önkormányzat	Aá-3	2030	↑
A (6) Játsszótéri zöldfelületek kialakítása, növelése	Fejlesztéssel érintett terület nagysága	m ²	Önkormányzat	Aá-3	2025	↑
Sz (1) Klímatudatos munkahelyek, klímatudatos munkatársak	Képzésen résztvevők száma	fő	Önkormányzat	Sz-1, Sz-2	2025	50
Sz (2) Szemléletformálás a fenntartható közlekedés és közlekedési módválasztás érdekében	Közlekedj okosan kampányban résztvevők száma	fő	Önkormányzat	Sz-1, Sz-2	2025	1000
Sz (3) Háztartási, lakossági energiafelhasználás csökkentésére irányuló kommunikációs és támogató eszközrendszer kialakítása	Aktív és passzív módon elért háztartások száma Elkészült kommunikációs anyagok száma	db	Önkormányzat	Sz-1, Sz-2	folyamatos	2000 10
Sz (4) Klímapont kialakítása	Létrehozott klímapont	db	Önkormányzat	D-1, D-3, Sz-1, Sz-2	2025	1
Sz (5) Zéro/nulla-hulladék (zero-waste) lakossági kampány indítása	Kampányban résztvevők száma	fő	Önkormányzat	Sz-1, Sz-2	folyamatos	2000
Sz (6) Tiszta vizet a pohárba - szemléletformálási programsorozat	Kampányban résztvevők száma	fő	Önkormányzat	Sz-1, Sz-2	folyamatos	2000
Sz (7) Klímavédelmi ismeretek átadása a közoktatásban részt vevők számára	Kampányban résztvevők száma	fő	Önkormányzat	Sz-1, Sz-2	folyamatos	2000
Sz (8) A lakosság adaptációs ismereteinek bővítése, jó gyakorlatok bemutatása	Kampányban résztvevők száma	fő	Önkormányzat	Sz-1, Sz-2	folyamatos	2000
Sz (9) Rövid ellátási lánc (REL): helyi termelés – helyi feldolgozás – helyi fogyasztás előtérbe helyezése, ösztönzése – Termelj helyben, fogyassz helyben	Helyi zöldség-, gyümölcstermesztés klímavédelmi jelentőségére is figyelmet fordító szemléletformálási programok, kezdeményezések száma	fő	Önkormányzat	Dá-2, Sz-1, Sz-2	folyamatos	2000

Elsődleges hivatkozások

Veszprém MJV releváns szakmai tervei, koncepciói

- Veszprém város időügyi koncepciója és hosszú távú stratégiája (2012)
- Veszprém MJV Önkormányzatának Civil koncepciója (2011)
- Veszprém MJV energetikai stratégiája (2010-2025)
- Veszprém MJV Helyi Esélyegyenlőségi Programjának felülvizsgálata (2018-2023)
- Veszprém MJV hőség és UV riadó terve (2019)
- Veszprém MJV Integrált Településfejlesztési Stratégiája (2014)
- Veszprém MJV Kulturális koncepciója (2014-2020)
- Veszprém MJV Fenntartható Városi Mobilitási Terve (2017)
- Veszprém MJV Ifjúsági koncepciója (2014)
- Veszprém MJV Kerékpárforgalmi Hálózati Terve (2016)
- Veszprém MJV Gazdasági Programja (2020-2025)
- Veszprém MJV Fenntartható Klíma – és energia Akcióterve (2018)
- Veszprém MJV Integrált Területi Programja (2014-2020)
- Veszprém MJV Integrált Városfejlesztési Stratégia (2008)
- Veszprém MJV Marketingstratégia (2012)
- Veszprém MJV Környezetvédelmi Programja (2015-2020)
- Veszprém MJV Zöldfelületi stratégia (2019)
- Veszprém MJV Településképi Arculati Kézikönyv
- Veszprém MJV Önkormányzati Hivatal Szervezeti és Működési Szabályzata

Megyei, térségi tervdokumentumok:

- Veszprém Megye Klímastratégiája

Nemzeti stratégiai tervdokumentumok:

- Második Nemzeti Éghajlat-változási Stratégia (NÉS-2)
- Nemzeti Energiastratégia 2030
- Nemzeti Épületenergetikai Stratégia
- Energia- és klímatudatossági Szemléletformálás Cselekvési Terv
- Nemzeti Erdőstratégia
- Kvassay Jenő Terv – Nemzeti Vízstratégia
- Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia (2012-2024)
- IV. Nemzeti Környezetvédelmi Program
- Nemzeti Közlekedési Infrastruktúra-fejlesztési Stratégia (2014-2050)
- Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030
- Nemzeti Energia- és Klímaterv (NEKT)
- Magyarország Klíma- és Természetvédelmi Akcióterve

Felhasznált adatbázisok:

- Központi Statisztikai Hivatal (KSH) települési, járási statisztikai adatbázis
- ETS nyilvántartás
- Országos Környezetvédelmi Információs Rendszer (OKIR)
- az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TEIR)
- a Közlekedési Információs Rendszer és Adatbázis (KIRA)

Internetes hivatkozások:

- Civil szervezetek helyi keresője: <http://www.helyicivil.hu/h/balatonfured-egyesulet-alapitvany>
- Magyarország Kormánya: www.kormany.hu
- Klímabarát Települések Szövetsége: www.klimabarat.hu
- Veszprém település hivatalos honlapja: www.veszprem.hu
- Európai Unió hivatalos honlapja: <https://europa.eu/european-union/>
- Committee of the European Regions: <https://cor.europa.eu>